

AALBORG UNIVERSITET
STUDENTERRAPPORT

SUCCESFULDE & MINDRE SUCCESFULDE HÅNDBOLDSPILLERES OPLEVELSER AF DERES UDVIKLINGSVEJ

Jacob Bjørn Hessellund & Mads Søndergaard Thomsen
Kandidatspeciale i Idræt
Institut for Medicin & Sundhedsteknologi
Aalborg Universitet

Titelblad

Titel: Succesfulde og mindre succesfulde håndboldspilleres oplevelser af deres udviklingsvej

Projekttype: Kandidatspeciale, 10. semester, Idræt

Projektperiode: 1. februar 2017 til 7. juni 2017

Projektgruppe: 10108

Forfattere: 2

Jacob Bjørn Hessellund

Mads Søndergaard Thomsen

Vejledere: Diana Stentoft & Niels Nygaard Rossing

Oplagstal: 2

Sideantal: 72

Bilagsantal og –art: 233

Afsluttet den: 7. Juni 2017

Referencesystem: APA 6th style

Specialets indhold er frit tilgængeligt, men offentliggørelse (med kildeangivelse) må kun ske efter aftale med forfatterne.

Forord

Specialeafhandlingen er blevet udarbejdet i perioden fra d. 1 februar 2017 til d. 7 juni 2017 ved Aalborg Universitet. Denne specialeafhandling er funderet ud fra et holistisk-økologisk syn på talentudvikling i dansk herrehåndbold. Ønsket om hele tiden at forbedre mulighederne for talenterne i talentudviklingsmiljøerne til at blive succesfuld er et interessant emne for mange aktører, heriblandt de to specialeforfattere. I forbindelse med udarbejdelsen af specialet skal der lyde en stor tak for kyndig vejledning gennem hele processen til vores vejledere Diana Stentoft og Niels Nygaard Rossing. Uden jer var tilblivelsen af dette speciale ikke været muligt. Denne gang uden brugen af Skype. Ligeledes skal der rettes en stor tak afsted til Claus Hansen, U18-landsholdstræner og talentansvarlig på herresiden i DHF for at stille sin hjælp og ekspertise til rådighed. Sidst, men ikke mindst, skal der lyde en stor tak til de håndboldspillere, som tog sig tid til at lade sig interviewe og dermed gjorde dette speciale muligt.

Jacob Bjørn Hessellund & Mads Søndergaard Thomsen

Abstract

The development pathway has been investigated for many decades, in many sports, in many countries and in different contexts. Moreover, numerous studies have investigated how athletes, successful male athletes in particular, have experienced their own specialization pathway from a life-span perspective. However, the literature remains inadequate when examining the experiences of the specialization pathway from successful and less successful athletes alike. Therefore, the present study was the first qualitative research examining how eight Danish successful and less successful male handball players have experienced their specialization pathway.

Based on an interpretative, phenomenological approach, eight in-depth, semi-structured, retrospective interviews were carried out. Based on IPA of the successful and less successful handball players' experiences and articulations, the main findings of this study were as following; firstly, no differences in the experiences were found in the first period on the specialization pathway up to and including second year as U14. Secondly, the following years of their specialization pathway as U16 and U18, two major transitions indicated future success; coping effectively with upper secondary education and DHF-talent development system. Lastly, the transition from junior to senior including coping with injuries, club changes and dual-career also indicated future success. The successful handball players exhibited throughout the experiences of their specialization pathway the capability of demonstrating more resilience, determination and reflexivity towards reaching excellence within the sport than their less successful rivals.

Finally, when investigating the development pathway future studies should take the unique attributes of the specialization pathway into account.

Indholdsfortegnelse

Titelblad	1
Forord	2
Abstract	3
1. Indledning	6
1.1. Problemformulering	8
2. Teori	9
2.1. Karriere overgange	9
2.2. Betydningsfulde relationer	10
2.3. Relativ alderseffekt	12
2.3.1. RAE i en håndbold kontekst	13
2.4. Mental robusthed	15
3. Metode	17
3.1. Fænomenologisk epistemologisk ståsted	17
3.2. En fortolkende, fænomenologisk metodologi	19
3.2.1. Semistrukturerede interview som forskningsmetode	19
3.2.2. Eliteinterview	21
3.2.3. Interviewguide	22
3.2.4. Udvælgelse af interviewpersoner	23
3.2.7 Analyse af empiri	26
4. Analyse af oplevelserne af udviklingsvejen fra SS og MSS	35
4.1. 1. periode til og med 2. års U14	36
4.1.1 Kammeratskabet afgørende for deltagelse for SS og MSS	36
4.1.2. Den sociale og lærende træner for både SS og MSS	37
4.1.3. Forældrene som vejledende, støttende eller i en rolle omkring holdet for både SS og MSS	38
4.1.4. Svært at forudsige hvem af SS og MSS der bliver succesfuld	39
4.2. 2. periode fra 1. års U16 til 2. års U18	40
4.2.5. Kammeratskabets fortsatte betydning for deltagelse for SS og MSS	40
4.2.6. Forældrene er fortsat hjælpende eller sparrende for SS og MSS	41
4.2.4. Træneren er katalysator for udvikling af SS og MSS	42
4.2.1. Ungdomsuddannelse påvirker mere MSS' prioriteringer af håndbold end SS	45
4.2.7. SS har nemmere ved at håndtere fysiske udfordringer end MSS	47
4.3. 3. periode 1. års senior og frem	48
4.3.1. En hård overgang fra ungdomsspiller til seniorspiller for både SS og MSS	48
4.3.2. Både SS og MSS risikovillig til at skifte klub	49
4.3.3. SS bedre til at håndtere skader end MSS	50
	4

4.3.4. Træneren præger SS mere end MSS	51
4.4. Hver spillers udviklingsvej er unik	53
5. Diskussion	57
5.1. Svært at forudsige hvem der bliver succesfuld til og med 2. års U14	57
5.2. Håndteringen af ungdomsuddannelsen ved siden af håndbolden	58
5.3. Håndteringen af DHF-talentsystem	59
5.4. Håndteringen af de første seniorår	61
5.5. Trænerens indflydelse på udviklingsvejen	62
5.6. Fremtidige studier om udviklingsvejen	63
6. Konklusion	65
7. Referencer	66

1. Indledning

Vejen til elitestatus og diskussionen af hvad det vil sige at være talentfuld har længe været et centralt emne i forskningen (Henriksen 2011, Côté et al. 2007; Storm et al. 2012). Særligt agter forskere, talentudviklere, trænere, forældre og atleter at blive klogere på de faktorer, som er afgørende for, om atleter kan nå til tops og vinde medaljer på den internationale scene.

Der er trods mange forskellige definitioner af talentbegrebet efterhånden enighed blandt forskere om, at det er et multidimensionelt begreb (Henriksen 2011). Med dette menes, at talentbegrebet rummer flere faktorer såsom fysiologi, motorik, psykologi, antropometri og sociologi. I de senere år har perspektivet på talentudvikling i Skandinavien udviklet sig til at indtage et holistisk-økologisk perspektiv (Henriksen 2011; Stambulova et al. 2009). Med afsæt i dette perspektiv på talentudvikling skal talent forstås som noget, der dels er udviklet på baggrund af et medfødt potentiale og dels er socialt forankret, og kommer til udtryk gennem en atlets interaktioner med det omgivende miljø (Henriksen 2011). Det holistisk-økologiske perspektiv på talentudvikling åbner op for mere relationelle og sociale forhold, som ikke i lige så høj grad er blevet belyst tidligere i forskningen om en atlets udviklingsvej. Tidligere har fokusset primært været på, om der kunne udledes viden om mængden af træningstimer og -typen på forskellige stadier på en atlets udviklingsvej for at opnå elitestatus (Ericsson et al. 1993; Côté et al. 2007; Storm et al. 2012; Moesch et al. 2013). Herfra udviklede Anders K. Ericsson og kollegaer (1993) tesen om tidlig specialisering med en stor mængde af målbevidst træning fra en tidlig alder for at opnå elitestatus. Dette perspektiv med tidlig specialisering er senere blevet udfordret af Jean Côté og kollegaer (2007), som fremførte studier, hvor tidlig specialisering ikke var en nødvendighed for at opnå elitestatus. Med udgangspunkt i sin forskning udviklede Côté et al. (2007) modellen "The Developmental Model of Sports Participation" (DMSP), som skildrer, hvilken type træning en atlet skal have på forskellige stadier på sin udviklingsvej mod elitestatus. DMSP-modellen har i de senere år været rammesættende for forståelsen af en atlets udviklingsvej. Dog viser studier af Storm et al. (2014) og Collins et al. (2016), at relationelle og sociale forhold også kan have en betydning for en atlets udviklingsvej, hvorfor DMSP-

modellens fokus på træningsindsats og -type ikke i sig selv er dækkende, når en atlets udviklingsvej undersøges. I modsætning til DMSP-modellen, der lægger op til en lineær vej til elitestatus, peger flere studier på, at atleters udviklingsvej ikke forløber lineært, men snarere som en dynamisk og til tider rodet færd (Abbott et al. 2005; Storm et al. 2012; Collins et al. 2016). I den forbindelse er det interessant, at atleter selv beskriver udviklingsvejen som kompleks, rodet og individuel, hvor atleterne skal forsøge at tilpasse sig til forudsete og uforudsete hændelser (Collins et al. 2016). For at kunne understøtte udviklingen af atleter er det derfor, ifølge Collins et al. (2016), vigtigt at forstå karakteren af udviklingsvejen og de forskellige faktorer, der kan påvirke udviklingsvejen negativt eller positivt. Her kan atleters oplevelser af deres udviklingsvej bidrage med en nuanceret viden om, hvad der opleves som mere eller mindre betydningsfuldt for deres udvikling. Fokusset i forskningen om udviklingsvejen har ofte været på de atleter, der har formået at opnå elitestatus, hvilket kan belyse hvad der kræves for at opnå elitestatus (Storm et al. 2012; Wyllleman et al. 2014). Ved en inddragelse af både succesfulde og mindre succesfulde atleter vil det, ifølge Côté et al. (2005), være muligt at frembringe viden til de relevante aktører om de optimale betingelser for udviklingsvejen, således at udviklingen og deltagelsen af den enkelte atlet kan sikres uanset niveau. Netop et detaljeret indblik i forskelle og ligheder af udviklingsvejen mellem succesfulde atleter og deres mindre succesfulde rivaler fremhæves af Collins et al. (2016) og Bjørndal et al. (2015), som værende interessant for fremtidig forskning. I og med at de mindre succesfulde atleters oplevelser ikke er tilstrækkeligt undersøgt, kan det ikke udelukkes, at denne gruppe har oplevet det samme som de succesfulde atleter på deres udviklingsvej. Derfor vil dette speciale undersøge, hvordan succesfulde og mindre succesfulde danske herre-håndboldspillere har oplevet deres udviklingsvej for at få et detaljeret indblik i, hvad succesfulde og mindre succesfulde håndboldspillere fremhæver som betydningsfuldt for deres udvikling. Med inspiration fra Collins et al. (2016) vil betegnelsen succesfulde atleter i dette studie dække over herre-håndboldspillere, der har spillet over 100 kampe i den bedste danske håndboldrække og har deltaget i diverse DHF træninger, samt spillet kampe på U-, udviklings- eller A-landsholdet. De mindre succesfulde herre-håndboldspillere vil dække over håndboldspillere, der ligeledes har deltaget i diverse DHF-træninger, men højst har spillet i den danske 1. division eller maksimalt 10 kampe i den bedste danske

håndboldrække. De mindre succesfulde herre-håndboldspillere måtte også gerne have spillet U-landsholdskampe.

Da tidligere studier om udviklingsvejen har samlet atleter fra forskellige sportsgrene og lavet generelle udviklingsveje på tværs af sportsgrene, anbefales det, at fremtidige studier undersøger udviklingsvejen med fokus på én specifik sportsgren (Storm et al. 2012). I dette speciale vil denne specifikke sportsgren være håndbold. I Danmark er håndbold blandt de største foreningsidrætter målt på antal aktive medlemmer på børne- og ungdomsniveau (Pilgaard & Rask 2016). Historisk set har håndbold qua sin oprindelse i Danmark altid været en integreret del af foreningsidrætten (Ibsen 2006). I forlængelse af dette er forenings- og eliteidrætten tæt sammenknyttet, da de frivillige håndboldklubber i første omgang er ansvarlige for talentudviklingen, indtil de indsluses i Dansk Håndbold Forbunds talentsystem (Dansk Håndbold Forbund 2014). Talentudviklingen i håndbold er en af de mest succesfulde i Danmark målt på internationale resultater på junior og senior niveau, hvorfor udviklingsvejen vil blive undersøgt i denne sport (Storm et al. 2012; IHF 2017). Derfor blev der udarbejdet følgende problemformulering for specialet, som kan læses nedenunder.

1.1. Problemformulering

Hvordan har succesfulde og mindre succesfulde danske herre håndboldspillere oplevet deres udviklingsvej?

2. Teori

I det følgende afsnit vil der blive redegjort for eksisterende forskning om faktorer, som kan have en betydning, for hvordan de succesfulde og mindre succesfulde håndboldspillere har oplevet deres udviklingsvej. Den eksisterende forskning om udviklingsvejen bygger på dette speciales litteratursøgning, som kan læses i bilag 8.1. Afsnittet vil omhandle karriere overgange, betydningsfulde relationer, relativ alderseffekt og mental robusthed.

2.1. Karriere overgange

I forbindelse med en atlets udvikling formes udviklingsvejen via forskellige transitioner eller overgange som eksempelvis skiftet fra ungdoms- til seniorspiller (Stambulova et al. 2009). Karriere overgange er blevet studeret siden 1960'erne og den atletiske karriere er løbende blevet beskrevet af forskellige forskere gennem tiden (Bloom 1985; Wylleman et al. 2004; Gagné 2004; Côté et al. 2007). Der er efterhånden blevet udviklet forskellige modeller, heriblandt DMSP-modellen (Côté et al. 2007) og DMGT-model (Gagné 2004), som har det til fælles, at de er meget generelt funderet på tværs af lande, sportsgrene og køn. Den generelle beskrivelse af karriereudvikling kan dog, ifølge Stambulova et al. (2009), gøres mere specifik afhængig af forskellige sportsgrenes krav til atleternes færdigheder. Karriereudvikling handler om, at atleten gennemgår forskellige faser og overgange i løbet af sin karriere, hvor karriere overgangene kan være af normativ eller ikke-normativ karakter (Stambulova et al. 2009). Det perspektiv, som definerer forståelsen af karriereudvikling og -overgange hos atleter i dag, er, at en atletisk karriere udgør rammen for en mangeårig sportsaktivitet, frivilligt valgt af atleten selv, der forsøger at præstere maksimalt i en eller flere begivenheder i en given sport (Stambulova et al. 2009). I denne forståelse af en atletisk karriere relaterer "karriere", ifølge Stambulova et al. (2009), sig til alle niveauer inden for konkurrencesport. I karriere overgangene bliver atletens evne til at håndtere træning, konkurrence, kommunikation og livsstil udfordret, hvilket samtidig er nogle af de krav, en atlet kan stå overfor. Overgange af normativ karakter er typisk ret forudsigelige og kan eksempelvis omhandle overgangen fra junior til senior, fra amatør til professionel eller overgangen til investeringsårene. I den forbindelse fremhæver Stambulova et al. (2009), at skiftet fra junior til senior elite niveau er den mest betydningsfulde overgang i en atlets

karriere, da overgangen er skiftet fra det sjove og sociale til mere seriøsitet og konkurrence, hvor håndteringen af denne overgang kan have afgørende betydning for, hvem der bliver succesfuld. Sandsynligheden for overgange, der kan resultere i en krise hos en atlet, er højere, når atleten skifter til et nyt stadie i sin udvikling samtidig med, at der forekommer andre overgange i atletens liv i form af overgangen til puberteten eller til en ny skoleuddannelse (Wylleman et al. 2014). For eksempel fremhæves det af Wylleman et al. (2014) at overgangen til en skoleuddannelse går hånd i hånd med øget træningsintensitet, øget forventninger fra betydningsfulde andre, samt ændringer relateret til puberteten, hvorfor denne overgang kan være svær at håndtere.

Overgange af ikke-normativ karakter er mindre forudsigelige og kan eksempelvis være forårsaget af skader, hold- eller klubsifter, samt trænersifter. Grundet denne uforudsigelighed betyder dette også, at ikke-normative overgange er sværere at håndtere for atleten (Stambulova et al. 2009). Måden, hvorpå atleten håndterer forskellige overgange, uanset om det er af normativ eller ikke-normativ karakter, sætter krav til atletens brug af ressourcer, der kan beskrives som interne og eksterne faktorer. Atletens tidligere oplevelser og motivationen kan være eksempler på interne faktorer, mens social og finansiell support kan være eksempler på eksterne faktorer, som atleten kan gøre brug af til at håndtere karriere overgange (Stambulova et al. 2009). Afhængig af, om atleten gør brug af interne og/eller eksterne faktorer til at håndtere forskellige overgange, kan det diskuteres om, det har været en succesfuld overgang eller krise overgang for atleten (Stambulova et al. 2009). Ifølge Wylleman et al. (2014) kan der skelnes mellem succesfulde overgange, hvor atleten ikke har behov for støtte, og krise overgange, hvor atleten har behov for psykologisk opbakning. Ved tale om krise overgange fremhæver Stambulova et al. (2009), at der kan være tale om tre typer; aldersrelateret, atlet-karriere relateret og situationsspecifikke krise overgange.

2.2. Betydningsfulde relationer

En atlets vej mod elitestatus foregår ikke udelukkende på egen hånd, fordi atleten undervejs på sin udviklingsvej vil være en del af et eller flere miljøer, hvori flere forskellige personer kan være med til at præge atletens udvikling (Henriksen 2011). Det er forskelligt i hvor høj

grad disse personer sætter sit præg på atletens udviklingsvej samt i hvilke arenaer. Nogle er med fra start til slut, mens andre er med i en kortere periode. Nogle efterlader ikke et stort indtryk, mens andre får signifikant betydning for atletens udvikling (Storm et al. 2014). På en udviklingsvej hvor atleten vil opleve op- og nedture, med- og modgang, hårde og meningsløse træninger og konkurrencer, vil social support via en betydningsfuld relation, ifølge Stambulova et al. (2009), være atletens vigtigste ressource i starten og i slutningen af karrieren. Den sociale support handler om at sparre med atleten, således at atleten tilegner sig kompetencer, værdier og færdigheder til at håndtere forskellige karriere overgange (Stambulova et al. 2009). En betydningsfuld relation kan være alt fra træneren, forældrene til ens bedste kammerat, men det er sådan set ikke det mest interessante i forbindelse med udviklingsvejen. Det er snarere, hvad der kendetegner den sociale support i relationen mellem atleten og den betydningsfulde anden. Førend der kan være tale om en betydningsfuld relation skal der være et gensidigt engagement og deltagelse mellem parterne (Storm et al. 2014). Ifølge Storm et al. (2014) kan der skelnes mellem to typer af betydningsfulde relationer; nøglerelationer, der skaber muligheder; og nøglerelationer, der skaber mening.

Nøglerelationer, der skaber muligheder, er kendetegnende ved, at den betydningsfulde anden er katalysator for en overgang på atletens udviklingsvej. Det vil oftest være i det sportslige domæne. Men relationen mellem atleten og den betydningsfulde anden er ikke nødvendigvis dyb, snarere overfladisk og begrænset. Alligevel har en nøglerelation, der skaber muligheder stor betydning for kursen for atletens udviklingsvej eksemplificeret ved at kunne vise og åbne nye muligheder for atleten (Storm et al. 2014).

Nøglerelationer, der skaber mening, er kendetegnende ved, at den betydningsfulde anden over en længere periode er en del af atletens udviklingsvej. Den betydningsfulde anden kan både sætte sit præg i det sportslige og ikke-sportslige domæne ved at være personlig, dyb og vedvarende i relationen. Med andre ord er det en slags eksistentiel støtte, idet den sociale support kan bestå i at lære atleten at tilegne sig færdigheder, som kan være af anden end blot sportslig karakter. At nøglerelationen er i stand til at skabe mening kommer også til udtryk ved, at man formår at anerkende atleten, som et helt menneske og dermed

er den en slags bidragsyder til dannelsen af atletens identitet (Storm et al. 2014).

Ovenstående to typer af nøglerelationer skal, ifølge Storm og kollegaer (2014), ikke forstås som værende to definitive måder at være nøgleperson på, ligesom den ene type ikke er mere vigtig end den anden. De opererer blot forskelligt. I forlængelse af denne skildring mellem to typer af nøglerelationer, har et studie af Collins et al. (2016) undersøgt, hvordan trænere og betydningsfulde andre agerer i relationen til tre forskellige grupper af atleter i holdsportsgrene; Super Champions (SC), Champions (C) og Almost (A). Studiet fremhæver tydelige forskelle mellem grupperne. I SC-gruppen fremhæves en positiv tone og venlig opmuntring i relationen, og interessant er det, at søskende havde en signifikant betydning på SC-gruppens udviklingsvej (Collins et al. 2016). Forældrene derimod havde en mere tilbagelænet men stadig interesseret tilgang til atletens udvikling, dog ikke dennes primære drivkraft (Collins et al. 2016). For trænerens vedkommende var han en afslappet type, som havde et langsigtet perspektiv for øje i forhold til atletens udvikling, hvilket kunne stå i kontrast til atletens egne ambitioner. I C-gruppen var relationen mellem atleten og forældrene kendetegnet ved, at forældrene var tættere knyttet til atletens udvikling i den forstand, at de var en slags personlige trænere og de første som atleten talte med ovenpå en kamp. Endeligt kunne træneren i relationen til atleten være karakteriseret ved at være lidt mere påtrængende og dermed kunne forholdet indbyrdes også oftere ændre karakter (Collins et al. 2016). I A-gruppen blev de betydningsfulde andre typisk opfattet til at spille en stor rolle for deres udvikling og nogle gange en næsten for stor rolle. Forældrene var altid til rådighed, hvis atleten skulle køres og kunne sagtens give instruktioner ind på banen under kamp og træning, mens atleten spillede. Træneren var typisk meget krævende og mere målrettet omkring atletens udvikling end atleten selv (Collins et al. 2016).

2.3. Relativ alderseffekt

Relativ alderseffekt (RAE) er et udtryk for de effekter, som kan forekomme for børn og unge afhængig af deres fødselsdagsdato grundet en bestemt skæringsdato. Dansk idræt, heriblandt håndbold, følger 1. januar som skæringsdato, hvilket medfører, at der kan være op til et års aldersforskel mellem de samme børn og unge i en given årgang. Denne aldersforskel kaldes relativ alder, hvorfor effekterne af den relative alder er blevet døbt

relativ alderseffekt (Cobley et al. 2009). RAE kan være til stede, når der ses en skæv fordeling af spilleres fødselsdatoer i en given årgang, samt at den pågældende sport er populær og indeholder stor konkurrence (Cobley et al. 2009). Det vil sige, at hvis der ikke er nok tilgængelige hold, rækker, halkapaciteter, trænere i forhold til den andel af spillere, der ønsker at dyrke sporten, vil en udvælgelse af spillere forekomme (Cobley et al. 2009). Hvis sporten tilmed er fysisk krævende, har fokus på præstationer og på at finde talenter i en meget tidlig alder, vil sandsynligheden for RAE være større (Cobley et al. 2009). Dermed kan RAE, ifølge Schorer og kollegaer (2009), være indflydelsesrig på den enkelte atlets udvikling, samt begrænse muligheden eller helt eliminere muligheden for at kunne tilegne sig færdigheder. Derved gives en fordel til de relativt ældste, fordi de relativt ældre atleter ofte er mere fysisk og psykisk modne end deres relativt yngre medspillere i de tidligere børne- og ungdomsår (Cobley et al. 2009), hvor de relativt ældste også har større sandsynlighed for at blive udtaget til diverse hold på deres udviklingsvej (Wattie et al. 2008). Det er efterhånden påvist, at der oftest vælges relativt ældre spillere i forskellige sportsgrene, herunder håndbold (Rossing et al. 2015; Schorer et al. 2009). Denne udvælgelse kan, ifølge Helsen et al. (1998) være adgangsgivende til bedre konkurrence, træning, trænere og faciliteter, hvilket kan føre til en endnu større niveauforskel mellem de relativt ældre og yngre spillere. Udvælgelsen af relativt ældre, fysisk og psykisk modne spillere på udviklingsvejen kaldes også for modenhedshypotesen. Modenhedshypotesen er ofte blevet undersøgt i relation til RAE og flere studier har påvist, at modenhedshypotesen er etableret på børne- og ungdomsniveau samt på senior- og eliteniveau, hvorfor RAE kan have en indflydelse på atletens udviklingsvej (Helsen et al. 1998; Rossing et al. 2015).

2.3.1. RAE i en håndbold kontekst

I håndbold er RAE blevet undersøgt såvel internationalt som nationalt, hvor det er blevet påvist, at RAE forekommer på børne- og ungdomsniveau (Schorer et al. 2009; Rossing et al. 2015, samt talent- og eliteniveau (Schorer et al. 2009; Rossing et al. 2015). Schorer et al. (2009) fandt i tysk håndbold, at den foretrukne spillerposition og kastearm også påvirkede forekomsten af RAE. Samme studie fandt yderligere, at RAE var mere fremtrædende blandt spillere på venstre back, som typisk er højrehåandede, end på højre back, som typisk er venstrehåandede (Schorer et al. 2009). Håndbold er særligt interessant i relation til RAE på

grund af den måde sportsgrenen bliver struktureret på. Både internationalt og i Danmark opererer man med to forskellige systemer på ungdomslandsholdene og på klubplan (Dansk Håndbold Forbund 2014). International Handball Federation (IHF), der har den afgørende stemme i forhold til, hvordan strukturen skal være på ungdomslandsholdene, har bebudet at de skal bestå af to sammensatte årgange, som er fastlåste op gennem hele systemet fra det første U18-landshold til det sidste U21-landshold. Strukturen på klubplan er ligeledes sammensat af to årgange per sæson, men den væsentligste forskel ligger i, at årgangene på klubplan skiftes til at være relativt yngst og ældst i forhold til hinanden. Forskellen, og det interessante ved de to måder at strukturere årgangene på, er, at en spiller på ungdomslandsholdet kan være næsten to år yngre eller ældre end hans medspillere, hvorfor der ikke blot er tale om 1. og 4. kvartalsspillere, men 1. og 8. kvartalsspillere. Rossing et al. (2015), som undersøgte RAE på de danske ungdomslandshold, fandt, at den relativt ældste årgang af to sammensatte årgange repræsenterede 62 % af spillerne og ved en opdeling af de to sammensatte årgange i fire halvår, var kun 13 % født i sidste halvår. Lignende fund fandt Schorer et al. (2009) i tysk håndbold blandt tyske mandlige og kvindelige talenter, hvor spillere født i 1. kvartal udgjorde 45-50 %, mens spillere født i 4. kvartal var repræsenteret med 10-13 % af det samlede antal spillere. Begge studier indikerer en skævvridning af fødselsdatoer ved udvælgelsen af spillere til talenttræning og ungdomslandshold (Rossing et al. 2015; Schorer et al. 2009). RAE er primært undersøgt statistisk og få studier har inddraget spillerne i forhold til, om de har oplevet effekterne af RAE, hvorfor Andrikonos et al. (2015) foreslår, at RAE skal undersøges med inddragelse af spillere. I et nyligt projekt af Hessellund & Thomsen (2016) blev det undersøgt, hvordan netop henholdsvis 1. kvartalsspillere og 8. kvartalsspillere fra det danske U21-landshold i håndbold havde oplevet RAE på deres udviklingsvej. Studiet indikerede, at 8. kvartalsspillerne havde oplevet en mere udfordrende kamp i U-landsholdsregi, men at der skete en udjævning af styrkeforholdet mellem 1. og 8. kvartalsspillerne på de senere U-landshold. Samtidig fandt studiet tendenser på, at spillernes fysiologiske og mentale udvikling var af afgørende betydning for, hvordan spillerne oplevede deres ungdomsår på klubplan afhængig af, om de var 1. eller 2. års spillere (Hessellund & Thomsen 2016).

2.4. Mental robusthed

Mental robusthed har længe været omtalt som en vigtig psykologisk egenskab i sportssykologien blandt topatleter. Unge atleter skal udover bare at være vedholdende og engageret på deres udviklingsvej også være robuste for at kunne opnå succes (Collins & MacNamara 2012). I litteraturen er der endnu ikke helt enighed om, hvad begrebet dækker over (Crust 2007). Forskere har på skift forsøgt at indramme mental robusthed som en måde til effektivt at håndtere pres, modgang, komme sig over nedture, være vedholdende, være konkurrencedygtig, være upåvirkelig og modstandsdygtig, samt være i kontrol med sig selv (Crust 2007). På trods af at alle disse beskrivelser af begrebet hjælper til en afklaring af mental robusthed som et multidimensionelt begreb (kognitiv, emotionel og adfærd), så bidrager beskrivelserne, ifølge Crust (2007), alligevel ikke nok til at nå frem til en fælles videnskabelig definition af begrebet. Ifølge Crust (2007) har diverse studier om mental robusthed ikke bidraget tilstrækkeligt med definitioner af begrebet, men i stedet har de forsøgt at forklare, hvad mental robusthed gør atleter i stand til, frem for at beskrive hvad begrebet helt præcist rummer (Middleton et al. 2004; Crust 2007). Til at skabe klarhed over begrebet, har Jones et al. (2002) spurgt erfarne internationale atleter om deres bud på, hvad mental robusthed efter deres overbevisning indeholder. Ifølge atleterne dækkede mentalt robusthed over at have en naturlig eller udviklet psykologisk fordel, som tillod at håndtere de mange krav, som sporten forventer af atleten i form af konkurrence, træning og livsstil, bedre end sine modstandere. Med andre ord, at være stabil og bedre end sine modstandere i at forblive målrettet, fokuseret, selvsikker og være i kontrol under pres (Jones et al. 2002).

De fleste studier, såvel kvantitative som kvalitative, beror på værktøjer til at måle sportssykologiske egenskaber som mental robusthed, herunder MTQ48 (self reported) (Crust & Azadi 2010). Desuden har en del studier kigget på forskellen i mental robusthed hos spillere, der henholdsvis vandt guld og sølv. Dog er det tvivlsomt, hvilken rolle mental robusthed spiller for at opnå succes, når det tages med i overvejelse, hvilke andre faktorer der er bestemmende for succes. Af samme grund er det også spekulativt, at mental robusthed skulle være en afgørende faktor for succes eller forskellen mellem en god eller dårlig atlet (Crust & Azadi 2010). En af grundene til de mange uoverensstemmelser inden for

forskningen af mental robusthed kan skyldes, at studier har valgt at anskue begrebet ens uanset hvilken sportsgren og hvilke sportsudøvere, der fokuseres på (Crust 2007). Ved at anskue mental robusthed i tilknytning til en bestemt sportsgren, vil begrebet rumme særlige egenskaber for sportsgrenen (Crust 2007). Ifølge Collins & MacNamara (2012) kan et traume være en af de faktorer, som kan have en afgørende effekt for, om en atlet bliver succesfuld. Et traume kan være en ulykke tidligt i atletens liv og kan ske såvel i det private liv som i sportsverden, som potentielt kan have påvirket atleten (Collins & MacNamara 2012). Den viden og læring, atleten får ved at håndtere et traume, kan bruges til at håndtere nye udfordringer i sportsverden anses som værende vigtig for at opnå succes (Collins & MacNamara 2012). Derfor påpeger Collins & MacNamara (2012) også, at talentudviklingsmiljøer med fordel kan arbejde med strukturerede traumer som udfordringer til en atlet, hvis formålet med udfordringerne er, at udvikle atletens evner. Efterfølgende skal der blive fulgt op på udfordringerne, så atleten fuldt ud kan se meningen ved dem (Collins & MacNamara 2012). Eksempler på strukturerede traumer kan være, at atleten skal spille med ældre atleter end sig selv, på uvante positioner, modtage højere forventninger og standarder end sine medspillere, fravælges til bestemte begivenheder eller udtages til internationale konkurrencer for at presse atleten yderligere (Collins & MacNamara 2012).

3. Metode

Et studies forskningsspørgsmål påvirker ens epistemologi, metodologi og metode, ligesom ens epistemologi, metodologi og metode påvirker ens forskningsspørgsmål (Carter & Little 2007). Ifølge Carter & Little (2007) er disse begreber centrale for, hvordan et studie opbygges metodisk. Derfor vil disse tre begreber også være styrende for dette speciales metodeafsnit.

3.1. Fænomenologisk epistemologisk ståsted

Epistemologi skal forstås som det, der kan retfærdiggøres som viden af forskere samt hvordan denne viden erkendes og undersøges. Ens epistemologisk standpunkt skal derfor sættes i relation til det valgte forskningsspørgsmål som undersøges (Carter & Little 2007).

Eftersom dette speciale har til formål at undersøge, hvordan succesfulde og mindre succesfulde håndboldspillere oplever deres udviklingsvej, er specialet opbygget således, at spillerne havde mulighed for at udtrykke deres oplevelser om udviklingsvejen. Dette nødvendiggjorde, at der blevet taget udgangspunkt i en epistemologisk position, som netop anerkender viden, som den opleves i den menneskelige bevidsthed, hvorfor fænomenologi blev valgt som epistemologisk ståsted (Sparks & Smith 2014). I fænomenologiske studier er forskningsspørgsmålet ofte bredt formuleret, og dette var også gældende for nærværende speciale, hvor det ønskes at gå åbent til værks.

Inden for den fænomenologiske videnskabsteori findes flere forskellige retninger, hvorfra Husserl og Heidegger repræsenterer to forskellige. De var ikke enige om, hvorvidt mennesket kunne være i stand til at tilsidesætte sin naturlige indstilling (Zahavi 2013). Husserl var af den overbevisning, at en forsker gennem epoché kunne gå fuldstændigt fordomsfrit til et fænomen og dermed være i stand til at beskrive essensen af fænomenet, som det optrådte (Zahavi 2013). Heidegger udviklede en gren af fænomenologien, som åbnede op for fortolkning (Zahavi 2013). Med Heideggers gren af fænomenologi som inspirationskilde til dette speciale, blev der arbejdet ud fra bevidsthed om, at vi, som forskere, i højere grad var interesseret i at indfange udviklingsvejen for succesfulde og

mindre succesfulde spillere som fænomen samt tillægge den en mening. Dermed var det muligt at finde ud af, hvad der særligt trådte frem i spillernes bevidsthed om denne, samt hvilken betydning det havde for deres udvikling. Samtidig skulle vores position sættes i relation til Heideggers begreb "dasein". Dasein refererer til den overbevisning, at vi aldrig kan stå alene i verden og vi altid er relateret til hinanden, hvorfor vi også var nødt til at forholde os til det faktum, at fænomenet udviklingsvej heller ikke kunne stå alene uden vores indblanding. Heidegger var i sin videreudvikling af fænomenologien af den overbevisning, at man som forsker var for praktisk involveret til at kunne tilsidesætte sig selv og at være fuldkommen fordomsfri, hvilket er gennem denne forståelse af fænomenologi, at dette speciale tog sit afsæt. Vi, som forskere, var i den fænomenologiske gren ikke interesserede i at være med til at konstruere udviklingsvejen, men nærmere forsøge at udgrave det værdifulde frem om udviklingsvejen gennem de succesfulde og mindre succesfulde spilleres oplevelser for at komme nærmere, hvordan udviklingsvejen optrådte for succesfulde og mindre succesfulde spillere. Derfor kunne vi gennem en fænomenologisk epistemologi indfange, hvordan fænomenet, udviklingsvejen, optrådte for succesfulde og mindre succesfulde spillere uden vores indblanding, som krævede en bevidsthed om vores egen rolle i tilrettelæggelsen af at indfange oplevelserne om udviklingsvejen. Derudover påpeger Heidegger netop, at det er gennem fortolkningen, at vi, som forskere, får adgang til den mening, spillerne tillægger deres udviklingsvej via deres oplevelser. Da fortolkninger altid sker på baggrund af noget, nødvendiggøres en synlighed og opmærksomhed omkring forskernes rolle i forståelsen af fænomenet (Smith et al. 2009). I forbindelse med specialets udarbejdelse, blev der udført en arbejdsjournal, hvori forskerne gjorde deres egen naturlige indstilling bevidst for sig selv ved at notere, hvad forskerne foreløbig vidste om udviklingsvejen (se bilag 8.2).

Med udgangspunkt i Heideggers forståelse af fænomenologi, blev der udviklet en fortolkende fænomenologisk metodologi kaldet *Interpretative Phenomenological Analysis* (IPA) (Smith et al. 2009). Denne fortolkende, fænomenologiske tilgang blev anvendt som metodologi i specialet og vil blive præsenteret i det følgende afsnit.

3.2. En fortolkende, fænomenologisk metodologi

Ifølge Carter & Little (2007) kan et studies metodologi forklares som beskrivelsen af, forklaringen af og retfærdiggørelsen af metoderne, og ikke metoderne i sig selv. Metodologien skal med andre ord fremskaffe en retfærdiggørelse af den anvendte metode til indsamling af empirien og den videre bearbejdning til besvarelsen af forskningsspørgsmålet (Carter & Little 2007).

Idet dette speciale var interesseret i at undersøge succesfulde og mindre succesfulde håndboldspilleres oplevelser af deres udviklingsvej, vil en metodologi, som er i stand til at indfange oplevelsen af udviklingsvejen, som den opleves af spillerne selv, samt til at beskrive forskelle og ligheder i oplevelserne på tværs af og mellem de succesfulde og de mindre succesfulde spillere, være anvendelig (Sparkes & Smith 2014). Derfor blev IPA som metodologi anvendt i dette speciale. Smith og kollegaer (2009) anerkender med inspiration fra Heidegger, at et forskningsarbejde er betinget af forskerens involvering, og at dette arbejde betragtes som en dynamisk proces, hvorigennem forskeren selv spiller en aktiv rolle. Forskeren søger at komme så tæt på individets livsverden som muligt, men dette vanskeliggøres af egne forestillinger og fordomme (Smith et al. 2009). Omvendt er denne fortolkning en præmis for at kunne udlede en mening af, hvordan fænomener fremtræder og manifesterer sig hos et individ, da meningen, ifølge Heidegger, ikke kan tolkes alene, men skal fortolkes ud fra noget (Smith et al. 2009). Helt konkret vil der ved brugen af IPA ikke være noget at fortolke uden fænomenologien og uden den fortolkende del vil fænomenet ikke kunne fremtræde (Smith et al. 2009). Den fortolkende, fænomenologiske metodologi er derfor brugt som argumentation for de metodiske valg i de fremadrettede metodiske afsnit, hvor det også gøres klart for læseren, fra hvilket tidspunkt vi, som forskere, indtog en fortolkende position.

3.2.1. Semistrukturerede interview som forskningsmetode

Ifølge Smith et al. (2009) har IPA-metoden til formål detaljeret at undersøge, hvordan individer oplever et givent fænomen, der har tilknytning til deres personlige og sociale verden, hvilket i dette speciale var de succesfulde og mindre succesfulde spilleres udviklingsvej. Udviklingsvejen udgøres af en lang række forskellige hændelser, som er

oplevet på forskellige tidspunkter, hvorfor udviklingsvejen bliver kompleks at udforske (Abbott et al. 2005). De succesfulde og mindre succesfuldes oplevelser af udviklingsvejen vil afspejle de mest betydningsfulde hændelser, hvilket i tilknytning til IPA-metoden er interessant, da det netop er disse, der ønskes et detaljeret indblik i (Smith et al. 2009). Ifølge Svend Brinkmann & Lene Tanggaard (Brinkmann & Tanggaard) (2015) er et kvalitativt interview en anerkendt forskningspraksis, når det ønskes at opnå viden om individers oplevelser, holdninger, mening og livshistorier, hvorfor nærværende speciale valgte at anvende det semistrukturerede interview som forskningsmetode. Det semistrukturerede interview som forskningsmetode kan ikke give viden om alt, hvorfor det ofte anbefales at kombinere den med andre metoder eksempelvis observation, hvor forskeren kan indhente viden om, hvad mennesker rent faktisk gør i modsætning til interview, hvor forskeren får en fortælling om, hvad mennesker har gjort og oplevet (Brinkmann & Tanggaard 2015). Dog kan det semistrukturerede interview som forskningsmetode, ifølge Brinkmann & Tanggaard (2015) stå alene, hvis det ønskes at undersøge relationelle, konversationelle, sproglige eller narrative aspekter i den menneskelige erfaring. Derfor kan der argumenteres for, at interview som eneste forskningsmetode i dette speciale kunne retfærdiggøres i forhold til specialets forskningsspørgsmål, fordi det netop ønskedes at undersøge, hvordan relationen mellem succesfulde og mindre succesfulde spillere og deres udviklingsvej blev oplevet. En af styrkerne ved det semistrukturerede interview er, ifølge Kvale & Brinkmann (2009), at det sigter mod nuancerede beskrivelser af forskellige sider af interviewpersonens livsverden, hvilket gav de succesfulde og mindre succesfulde spillere mulighed for at komme til orde med sine oplevelser om deres udviklingsvej. Da oplevelserne af udviklingsvejen for de succesfulde og mindre succesfulde spillere ligger tilbage i tiden, kan der, ifølge Côté et al. (2005), argumenteres for at brugen af retrospektive interview baseret på tidligere oplevelser vil give mere præcise beskrivelser af deres udviklingsvej end hvis de succesfulde og mindre succesfulde spillere skulle forholde sig til generelle spørgsmål. Derudover er en af styrkerne ved det semistrukturerede interview, at det giver mulighed for at spontane historier kan opstå i løbet af interviewet eller blive fremkaldt undervejs gennem interviewerens spørgsmål (Sparkes & Smith 2014). Derfor var det også vigtigt, at interviewerens gav de succesfulde og mindre succesfulde spillere tid og rum til at udfolde sine historier og fortællinger, hvorfor nogle af interviewerens fornemmeste opgaver blev at være lyttende, undgå afbrydelser,

stille opklarende spørgsmål samt være de succesfulde og mindre succesfulde spillere behjælpelig med at fortsætte deres historier og fortællinger, når interviewerens havde spurgt efter en oplevelse. En anden styrke ved det semistruktureret interview er, at rækkefølgen af spørgsmål ikke er altafgørende og interviewerens har mulighed for undersøge og spørge ind til interessante oplevelser undervejs i interviewet (Sparkes & Smith 2014). Denne frihed gav i dette speciale interviewerens mulighed for at udgrave dybdegående viden om de succesfulde og mindre succesfulde spilleres oplevelser på deres udviklingsvej ved at komme tæt på deres sociale og psykiske livsverden. Derudover kan interviewerens, ifølge Kvale & Brinkmann (2009) hjælpe interviewpersonen ved at spørge direkte ind til interviewpersonens oplevelser, som en måde til at skabe struktur over de forskellige oplevelser, som interviewpersonen fortæller om. Derfor hjalp interviewerens i dette speciale de succesfulde og mindre succesfulde spillere med at strukturere udviklingsvejen, så spørgsmålene ikke blev for omfattende og forvirrende for dem.

3.2.2. Eliteinterview

Interviewene i indeværende speciale kan ansues som eliteinterview, idet interviewpersonerne, særligt de succesfulde håndboldspillere, er elitepersoner. Elitepersoner er, ifølge Kvale & Brinkmann (2015), mennesker, der er eksperter indenfor et bestemt område i deres dagligdag, og som bestrider magtfulde stillinger. En af udfordringerne ved at inddrage elitepersoner er i første omgang at få adgang til miljøet og personerne. Med den korte tidsramme på fire måneder til specialeskrivningen in mente, har forskerne benyttet sig af eget netværk såvel som en gatekeeper i form af Claus Hansen, talentchef og U18-landstræner på herresiden i DHF, til at få etableret en kontakt til de succesfulde og mindre succesfulde spillere.

I forbindelse med udførelsen af interviewene stilles der store krav til interviewerens forberedelse og viden om emnet, idet elitepersoner er vant med at blive interviewet og forholdt til deres meninger om deres domæne (Kvale & Brinkmann 2015). Derfor var det en nødvendighed, at interviewerens var velinformeret om emnet, i stand til at beherske fagterminologien i miljøet, samt var bevidst om de succesfulde og mindre succesfulde spilleres sociale situation. Af samme grund blev interviewerens valgt som den af specialets

to forfattere, der havde størst kendskab til håndbold og som etablerede kontakten til de succesfulde og mindre succesfulde spillere. Samtidig satte det også store krav til interviewerens evne til at tilsidesætte sin naturlige indstilling i forbindelse med interviewsituationen. Lykkedes dette, ville intervieweren have bedre betingelser for at få interviewpersonen til at udgrave flere beskrivelser om fænomenet (Zahavi 2013). Derfor var denne interviewer ekstra opmærksom på at være bevidst om egne forforståelser, hvorfor der blev forsøgt at opretholde epoché, således at interviewsituationen foregik med at udgrave de succesfulde og mindre succesfulde spilleres oplevelser af deres udviklingsvej, da det var dem, som var i fokus for at komme nærmere på fænomenet udviklingsvejen. I den forbindelse blev der udarbejdet en interviewguide, som netop skulle forsøge at hjælpe intervieweren med at sætte sig ud over sin naturlige indstilling og udgrave oplevelser fra de succesfulde og mindre succesfulde spillere om udviklingsvejen.

3.2.3. Interviewguide

Der kan, ifølge Kvale & Brinkmann (2009), med fordel udarbejdes en interviewguide forud for interviewet. Dette blev gjort i forbindelse med dette speciale, fordi det tvang intervieweren til at reflektere over, hvad interviewet forventeligt ville omhandle, ligesom intervieweren kunne koncentrere sig mere om at lytte grundigt efter, hvad de succesfulde og mindre succesfulde spillere egentlig fortalte i interviewet. Ligeledes kunne udarbejdelsen af en interviewguide ses som en fordel i forhold til at sikre, at der i interviewsituationen blev indhentet empiri, der havde relevans for besvarelsen af forskningsspørgsmålet (Kvale & Brinkmann 2009). Udarbejdelsen af interviewguiden i dette speciale blev også brugt som et værktøj til at udgrave oplevelser af udviklingsvejen i et forsøg på at undgå, at vi, som forskere, blev medkonstruktør af disse oplevelser. Interviewguidens tre dele blev opbygget med inspiration fra Elliot (2005), Storm et al. (2012) og Hessellund & Thomsen (2016). Første del bestod af en telefonisk kontakt, hvor specialet blev præsenteret for spillerne, ligesom der blev forsøgt etableret et godt førstehåndsindtryk (bilag 8.4.). Hvis spillerne indvilgede i at deltage, blev en mail med oplysninger om interviewet efterfølgende fremsendt (bilag 8.5.). Anden del af interviewguiden havde til formål, at intervieweren skulle indfange oplevelser om spillerens udviklingsvej og udarbejde en tidslinje for spillerens udviklingsvej (bilag 8.8.). Derfor skulle udarbejdelsen af en tidslinje af interviewpersonens udviklingsvej ses som et

værktøj til at indfange de succesfulde og mindre succesfulde spilleres oplevelser, samt opretholde epoché ved interviewerens naturlige indstilling, da det var spillerne, som styrede, hvad der blev fortalt om udviklingsvejen i udarbejdelsen af tidslinjen. Samtidig blev tidslinjen for udviklingsvejen benyttet med det formål at skabe overblik over de mange år, så de succesfulde og mindre succesfulde spillere nemmere kunne udtrykke sine oplevelser af bestemte tidspunkter på hans udviklingsvej. Tidslinjerne for den enkelte spillers udviklingsvej kan ses i bilag 8.8. Tredje og sidste del af interviewguiden havde til formål at udgrave yderligere beskrivelser af fænomenet udviklingsvejen med udgangspunkt i andre potentielle temaer. Grundet specialets holistisk-økologiske perspektiv på udviklingsvejen blev tredje periode struktureret således, at intervieweren stillede spørgsmål med inspiration fra kapitel 2. Teori. Dette blev gjort i et forsøg på at komme nærmere beskrivelsen af fænomenet udviklingsvejen og i et forsøg på at hjælpe de succesfulde og mindre succesfulde spillere til udtrykke deres oplevelser om deres udviklingsvej. Spørgsmålene kunne være med til at fremhæve andre nedslagspunkter på den udarbejdede tidslinje og eventuelt fylde tidslinjen for udviklingsvejen yderligere ud (bilag 8.6.). Såfremt de succesfulde og mindre succesfulde spillere ikke responderede på spørgsmålene med inspiration fra kapitel 2. Teori, blev der ikke fulgt yderligere op på disse spørgsmål. Dette kunne netop være et tegn på, at temaet ikke var en del af deres oplevelser af udviklingsvejen.

3.2.4. Udvalgelse af interviewpersoner

IPA-studier foretages typisk med få antal deltagere grundet et ønske om at undersøge detaljeret, hvordan individer har oplevet et bestemt fænomen (Sparkes & Smith 2014). Ønsket om få deltagere i IPA-studier betyder ikke, at metoden afskriver sig fra generaliseringer af et større antal deltagere, men snarere en søgen efter omhyggelige analyser af enkelte cases (Sparkes & Smith 2014). Med dette fokus muliggøres specifikke konklusioner af de involverede deltagere i den specifikke kontekst (Sparkes & Smith 2014). I den forbindelse skal dette speciale ses som et forsøg på at indfange oplevelsen af udviklingsvejen for succesfulde og mindre succesfulde herre-håndboldspillere i Danmark i et forsøg på at indhente mere viden om, hvordan udviklingsvejen former sig for succesfulde og mindre succesfulde spillere i dansk herrehåndbold. I dette speciale blev der arbejdet to

grupper, henholdsvis fire succesfulde og fire mindre succesfulde håndboldspillere for at kunne foretage en komparativ tilgang mellem deres oplevelser af udviklingsvejen. Begge grupper blev udvalgt analytisk selektivt i forhold til forskningsspørgsmålet.

De succesfulde spillere (SS)	De mindre succesfulde spillere (MSS)	De mindst succesfulde spillere*
• Deltaget i kreds-, regions- eller unionstræning • Deltaget i DHF-talentsystem • Erfaring fra ungdoms-, udviklings- og/eller A-landshold • Min. 100 kampe i den danske bedste håndboldrække, 888-ligaen.	• Deltaget min. i kreds-, regions- eller unionstræning • Må gerne have deltaget i DHF-talentsystem • Må gerne have spillet ungdomslandsholdskampe • Højst have spillet 1. division og 10 kampe i den bedste danske håndboldrække, 888-ligaen	• Ikke deltaget i kreds-, regions- eller unionstræning • Ikke deltaget i DHF-talentsystem • Ingen erfaring fra hverken ungdoms-, udviklings- og/eller A-landshold samt den bedste danske håndboldrække, 888-ligaen eller 1. division. <i>*Medvirker ikke i studiet</i>

Figur 1: Kriterier for de succesfulde (SS) og de mindre succesfulde håndboldspillere (MSS).

De succesfulde spillere (SS) havde alle deltaget i kreds- regions- eller unionstræning, DHF-talentsystem, havde erfaring fra ungdoms-, udviklings- og A-landsholdet samt spillet minimum 100 kampe i den danske bedste håndboldrække, 888-ligaen, hvorfor deres oplevelser, ifølge Côté et al. (2005) også måtte forholdes ud fra denne kendsgerning. Den modsatte gruppe, de mindre succesfulde håndboldspillere (MSS), blev udvalgt ud fra et kriterium om, at minimum skulle have deltaget i kreds- regions- eller unionstræning, DHF-talentsystem og højst have spillet 1. division eller 10 kampe i 888-ligaen. Dermed sagt, måtte de mindre succesfulde spillere gerne have spillet U-landsholdskampe i deres ungdomsår. De to grupper blev så vidt muligt forsøgt matchet, så deres

baggrundsmæssige karakteristika, herunder alder, køn, position og nationalitet, var sammenlignelige. SS var danskere mellem 22 år til 27 år ($M \pm SD = 24,5 \text{ år} \pm 2,08 \text{ år}$), hvor tre spillere var fra 1. kvartal og en spiller fra 3. kvartal. MSS spillere var danskere mellem 23 år til 27 år ($M \pm SD = 25,25 \text{ år} \pm 1,70 \text{ år}$), hvor to spillere var fra 1. kvartal og 2 spillere var fra 3. kvartal. SS bestod af to stregspillere, en venstrefløj og en højrefløj. MSS bestod af en stregspiller, en højrefløj, en højre back og en målmand.

Etiske forhold ved deltagelse i specialet

Med udviklingsvejen i fokus kunne SS og MSS give oplevelser af følelsesmæssig og personlig karakter, ligesom referencer til personer, steder, klubber og deslige kunne forekomme i interviewet. Derfor blev det anonyme aspekt af interview drøftet med spillerne. Både SS og MSS gav samtykke til, at deres udtalelser ikke behøvede at fremstå anonyme. Desuden gav alle spillerne samtykke til, at både vejledere og eksaminator kunne få adgang til transskriberingerne af interview, men blev samtidig informeret om, at de ville blive opbevaret fortroligt. I tilfælde af at materialet skal bruges på et senere tidspunkt, vil SS og MSS blive kontaktet for at godkende dette.

3.2.6 Transskribering

Efter at alle interview var udført, blev empirien transskriberet, hvilket ifølge Kvale & Brinkmann (2009) er en oversættelse fra mundtlig til skriftlig form. Under denne proces kan vigtige informationer for besvarelsen af forskningsspørgsmålet gå tabt, hvorfor spørgsmål knyttet til reliabiliteten og validiteten trænger sig på (Kvale & Brinkmann 2009).

Når der vælges transskriberingsform er det afgørende at have forskningsspørgsmålet for øje, da den er styrende for, hvilken form for transskribering, der er mest hensigtsmæssig for besvarelsen af forskningsspørgsmålet (Kvale & Brinkmann 2009). Til dette blev der hentet inspiration fra Bucholtz (2000) om naturaliserede transskriberingsregler, hvor udtalelser fra SS og MSS blev noteret ordret i et forsøg på at undgå vores indblanding, som forskere i denne proces. Dette blev gjort, fordi det var deres oplevelse af udviklingsvejen, som var styrende for besvarelsen af forskningsspørgsmålet. Med naturaliserede transskriberingsregler menes, at der blev foretaget en transskribering, hvor indholdet blev

fremvist på skriftsprog, hvorved der opnås en større sammenhængskraft og transskriberingen bliver mere læsevenlig (Bucholtz 2000; Kvale & Brinkmann 2009). Til selve transskriberingen kan det være fordelagtigt at give instruktioner eller vise, hvordan interviewmaterialet ønskes transskriberet (Kvale & Brinkmann 2009). Dette gælder i høj grad, hvis mere end én person eller en udefrakommende person skal transskribere, da forskellige fremgangsmåder for transskriberingen kan få betydning for den senere analyse (Kvale & Brinkmann 2009). Begge forskere udførte transskriberingen senest syv dage efter interviewets afslutning med udgangspunkt i naturaliserede transskriberingsregler tilpasset til dette speciale (bilag 8.7.). Udarbejdelsen af transskriberingsregler skulle ses som et forsøg på at højne reliabiliteten i transskriberingsprocessen.

Member-check

Ifølge Kvale & Brinkmann (2009) kan det ved brug af member-check højne validiteten af en interviewundersøgelse, hvilket også blev gjort i dette speciale. Med inspiration fra Storm et al. (2012) blev transskriberingerne sendt tilbage til SS og MSS, som alle havde indvilliget i at læse deres transskribering igennem med muligheden for dels at reflektere over deres oplevelser og føje dele til disse, og dels for at kunne stå inde for deres udtalelser. Alle transskriberinger blev godkendt. Der blev foretaget enkelte justeringer med ønske fra en enkelt mindre succesfuld spiller.

3.2.7 Analyse af empiri

IPA-metoden kan anskues som en to-trins fortolkningsproces (Sparkes & Smith 2014). Med andre ord forsøger individet at finde mening i deres livsverden, mens forskeren prøver at udlede mening af individets søgen efter mening i dennes livsverden (Sparkes & Smith 2014). Dette skal forstås som, at vi, som forskere, gennem interview forsøgte at udgrave detaljerede beskrivelser af SS og MSS' oplevelser og meninger om deres udviklingsvej. Ved brugen af IPA, som metodologi, indtog vi ikke blot en position, hvor vi var interesserede i deres beskrivende fortælling om deres udviklingsvej, men samtidig også forsøgte at fortolke betydningen af SS og MSS' oplevelser om udviklingsvejen i et forsøg på at komme fænomenet udviklingsvejen nærmere. Dermed blev der taget udgangspunkt i SS og MSS' egne fortolkninger af deres udviklingsvej, hvilket vi, som forskere, senere forsøgte at

tillægge en mening. På samme måde som eksempelvis den tematiske og hierarkiske analyse, har IPA-analysen en ligetil fremgangsmåde med klare retningslinjer for, hvordan analysen gribes an (Sparkes & Smith 2014). I forlængelse heraf fokuserer IPA-analysen i særdeleshed på, at det er deltagernes egne forståelser og oplevelser af et givent fænomen, som er omdrejningspunktet, hvilket også er det forskningen indenfor udviklingsveje efterspørger (Bjørndal et al. 2015).

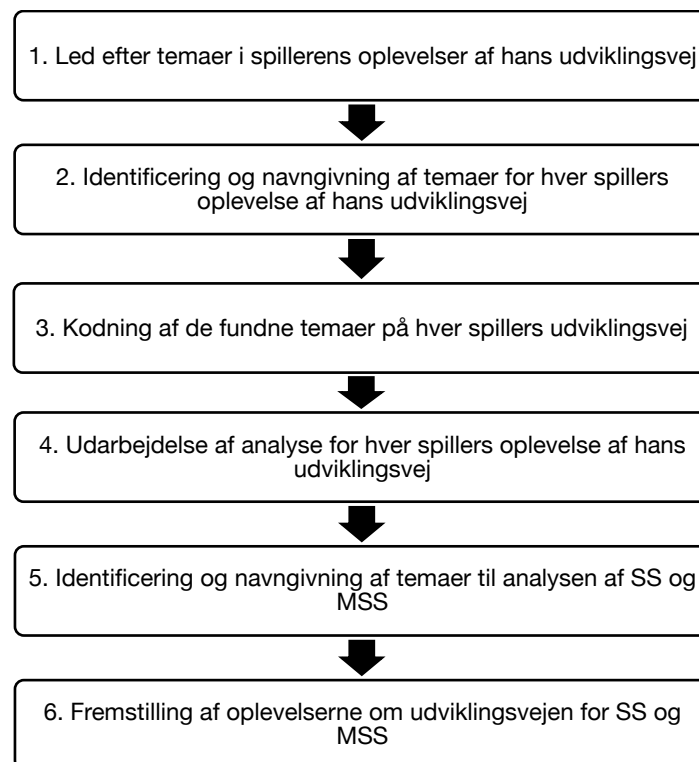
Brugen af NVivo

I forbindelse med specialets analyse blev softwareprogrammet NVivo brugt. NVivo er et softwareprogram designet til at hjælpe forskere med kvalitativ forskning. NVivo kan hjælpe forskeren til at organisere, analysere og få indsigt i ustruktureret eller mange forskellige typer af kvalitativ empiri samt give forskeren værktøjer til at søge efter det ønskede i forhold til ens forskningsspørgsmål på en mere effektiv måde (Bazely & Jackson 2013). Da dette speciale skulle kode et stort empirisk materiale om SS og MMS' oplevelser af deres udviklingsvej, blev det besluttet at bruge af NVivo, fordi det, ifølge Bazely & Jackson (2013), kunne hjælpe os, som forskere, til at frigive noget af vores tid på at organisere vores empiri og i stedet flytte fokus over på arbejdet med at undersøge meningen bag SS og MSS' oplevelser om udviklingsvejen. En udfordring ved brugen af softwareprogrammer som NVivo til bearbejdning af ens empiri er, at det sætter krav til forskerens evne til at være transparent og til at administrere softwareprogrammet på en hensigtsmæssig måde (Bazely & Jackson 2013). Nedenfor er det blevet forsøgt at vise, hvordan vi, som forskere, brugte NVivo på bestemte tidspunkter i analyseprocessen.

Opbygning af analysen

I første omgang blev oplevelserne af udviklingsvejen fra SS og MSS analyseret enkeltvis som otte separate analyser. De enkeltvis analyser tog udgangspunkt i IPA-metodens step for step analyseguide med tilpasninger til dette speciale. Før forskerne fortsatte med at analysere en ny spillers oplevelse af hans udviklingsvej, blev der udarbejdet en færdig analyse for hver spiller med det formål komme nærmere en præcis, sammenhængende og interessant fremstilling af udviklingsvejen for den enkelte spiller. Til at sikre dette kan det være oplagt at udvælge specifikke citater fra empirien, som indkapsler essensen af ens

budskab (Sparkes & Smith 2014). De otte enkelte analyser kan læses i bilag 8.10. Dette blev gjort i et forsøg på at reducere den store mængde empiri og komme nærmere fænomenet udviklingsvejen for den enkelte spiller. Til slut blev der udarbejdet en analyse af oplevelserne om udviklingsvejen fra SS og MSS, hvor der blev hentet inspiration fra Collins et al. (2016) og Storm et al. (2012) til selve opbygningen af denne. Arbejdet med analysen af oplevelserne for SS og MSS om udviklingsvejen vil også blive præsenteret nedenfor. I et forsøg på at skabe et overblik over analyseprocessen er figur 2 blevet lavet, som viser de seks analyseprocesser, som empirien i dette speciale har været igennem.

Figur 2: Oversigt over analyseprocessens forskellige step

1. Led efter temaer i spillerens oplevelser af hans udviklingsvej

I det første step af analysen var det vigtigt at blive fortrolig med hele empirien for den enkelte spiller, selvom vi, som forskere, selv indhentede empirien. Nøgleordet er, ifølge Sparkes & Smith (2014), fordybelse, hvorfor vi, som forskere, gentagne gange læste transskriberingen. Samtidig blev der sat kommentarer i højre side, som kan ses på billede 1. Der var ikke nogen krav til kommentarerne, da de tjente det formål at give os et overblik

over det, spilleren selv fremhævede om sin udviklingsvej. På dette tidspunkt i analyseprocessen var det vores intention fortsat at have parentes om vores egen forforståelse og lade spillerens oplevelse af udviklingsvejen træde frem.

I: Ehm, det næste René, du tænker, der er værd at fremhæve?

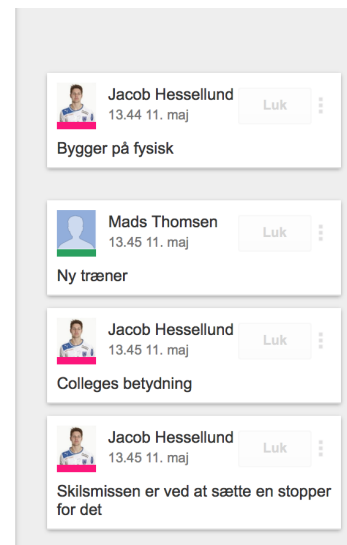
René: Jamen det er vel som 2. års U16, hvor jeg sådan bliver førstevalg på stregen på AaBs U16 hold. Der begynder jeg rigtigt at vokse, og tage nogle kilo på. Jeg udvikler mig utrolig meget fysisk... (00:08:13-00:08:30)

I: Du snakker bare. Jeg skal nok indhente det. Hvis du har noget.

René: Ja, jeg udvikler mig utrolig meget fysisk og får også en træner, der måske stoler lidt mere på mig end hvad jeg sådan lige havde håbet på. Casper Brunsgaard. Ham havde jeg det faktisk rigtig godt med. En god sæson med. (00:08:37-00:08:54)

I: Okay. Er der nogen særlige oplevelser fra det år, som du tænker kommer i tanker om? Som 1. års U16.

René: Ja altså jeg startede jo som 2. års U16 på college det år, hvor jeg boede i tre år. Det var jeg utrolig glad for. Virkelig glad for. Det var med til at udvikle mig helt vildt, men ellers så det jeg husker mest fra det år, det er nok, at som også betød en lille smule for min håndboldkarriere, at mine forældre blev skilt på det tidspunkt. Og det ramte mig nok lidt hårdere end hvad jeg lige havde forventet. Og var faktisk tæt på at flytte hjem os, fordi at de blev skilt. På grund af at der ikke var økonomi til det heller i familien. Så det ramte mig rigtig, rigtig meget det år der. (00:09:06-00:09:52)

Billede 1: Eksempel på kommentarer, som skulle skabe overblik og komme tættere på spillerens oplevelse af hans udviklingsvej.

2. Identificering og navngivning af temaer for hver spillers oplevelse af hans udviklingsvej

I andet step i analyseprocessen gennemlæste vi transskriberingen igen og satte eventuelle yderligere kommentarer. Vi gik på dette tidspunkt i analysen induktivt til værks for at identificere og navngive temaer, som var mest sigende for den enkelte spillers oplevelse af hans udviklingsvej. Derfor blev alle de umiddelbare kommentarer fra step 1 over i et andet dokument. Dette blev gjort for at skabe et overblik over, om der var noget, som spilleren fremhævede i sin oplevelse af sin udviklingsvej, der kunne identificeres som et tema for den specifikke spiller. Dermed blev det forsøgt at reducere spillerens oplevelse af hans udvikling til temaer, som trådte mest frem for hans udviklingsvej, hvilket kan ses på billede 2.

Temaer

- 19 ① FRETRÆDENDE PERSONER
10 ② FYSIKKEN I FOKUS 7 ④ AMTIDUE
19 ③ AFGRÆNDE BØDBUNKLE

Umiddelbare koder

- 1 Starter på grund af sin far
- 2 Beskrivelse af sig selv
- 1 Far-søn forhold
- 3 Spillede med ældre spillere
- 2 Beskrivelse af egen fysik
- 1 Müller baner vejen for KFUM
- 1-2-3 Positionsskift og trænerens betydning
- 3 Transporttid som hæmmende faktor
- 1-3 Mødet med Martin
- 1 Far-søn forhold nu i KFUM
- 2 Bygger på fysisk
- 1 Ny træner
- 3 Colleges betydning
- 3 Skilsmissen er ved at sætte en stopper for det
- 3 Ungdomskontraktens betydning
- 1 Secher som træner
- 1-3 Oplevelser fra 1. år senior - skiftet til TVH
- 2 Fysisk udvikling og hans niveau ift andre spillere i TVH
- 1-3 En skade gør, at han kommer tilbage til Aalborg og spiller liga. Vigtigt tidspunkt for ham.
- 3 Vigtig periode for René at begynde at finde ud hvor langt han kan drive det - usikker på sig selv
- 1-3 Om starten i Ribe-Esbjerg
- 2-1 Om to trænere i Ribe-Esbjerg, og hvordan den ene var forstående ifm skade

Billede 2: Eksempel på, hvordan vi reducerede spillerens oplevelse af hans udviklingsvej til temaer.

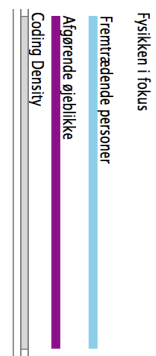
3. Kodning af de fundne temaer på hver spillers udviklingsvej

I tredje step af analysen blev Nvivo benyttet som hjælperedskab. Efter at temaerne for den enkelte spillers udviklingsvej blev fundet, blev de efterfølgende kodet i NVivo. I den forbindelse med brugen af computerbaseret software anbefaler Braun & Clarke (2006) både at kode for så mange potentielle temaer som muligt, men også at inddrage ekstra tekst i de kodede udtræk, hvis det har relevans for at forstå koden i en bestemt kontekst. Et eksempel på et kodet udtræk kan ses på billede 3.

René: Ja, det synes jeg. Jeg synes også det har været med til at gøre mig stærkere. Altså jeg lader mig sgu ikke så nemt gå på af sådan nogle ting. Jo selvfølgelig, hvis man mister nogle eller sådan noget, men det kan man jo aldrig gardere sig imod. Men jeg synes sgu, at om vi taber en kamp eller hvad der sker, så synes jeg sgu at jeg er utrolig mentalt stærk. Det går mig ikke så nemt på. Jeg har nemt ved at komme videre, og det tror jeg da helt sikkert at det har været med til at hærde mig, at der er sket sådan noget – sådan en begivenhed i mit liv. (00:30:51-00:31:23)

I: Har du nogen oplevelser hvor det kommer til udtryk, at jamen her lader jeg mig ikke kyse, her er du...

René: Jamen jeg vil sige efter sidste sæson, hvor vi har en rigtig dårlig sæson, så føler jeg, at jeg hurtigt kommer mig over det. Jeg kommer hurtigt videre og jeg træner hele sommeren, og er kommet endnu stærkere til denne her sæson. Så det synes jeg er meget godt kendetegnet ved mig, at ja, selvfølgelig brugte jeg lige en dag på at komme mig over det, men så ser jeg bare fremad. Det er ikke noget jeg bare sådan lader mig kyse af. (00:31:30-00:31:58)

Billede 3: Eksempel på, hvordan transskriberingen blev kodet ud fra de temaer, som blev fundet i step 2.

Brugen af NVivo hjalp til overskueligheden af et tema, da alle de kodede passager kunne læses for sig selv under temaet til senere brug. På billede 4 ses det, hvordan et tema blev opstillet i et skema suppleret med citaterne fra transskriberingen.

Egen udvikling i håndbold	1	20	4. maj 2017 11.17	JBH	5. maj 2017 15.19
Rationel tænkende tilgang	1	20	9. maj 2017 15.30	JBH	9. maj 2017 15.44
Afgørende øjeblikke	1	19	12. maj 2017 09.05	JBH	12. maj 2017 09.15
Fremtrædende personer	1	19	12. maj 2017 09.03	JBH	12. maj 2017 09.15

Afgørende øjeblikke
Code
Annotation

Summary
Reference

Internals\\Elitegruppen\\Rene
19 references coded, 43.06% coverage

Reference 1: 1.48% coverage

René: Ja, jeg er jo bagspiller i alt den tid og spillede ofte med dem der var ældre, fordi at der ikke var så mange hold i Aalestrup og jeg måske var en lille smule bedre end de andre på det tidspunkt. Så jeg spillede ofte med dem der var ældre end mig selv, så der var da et par personer der, som jeg godt kan nævne der, hvis det er. Peter Krogh spillede jeg sammen med i mange år. Og Jesper Olesen. Dem spillede jeg med i 3-4 sæsoner, og var stadig trænet af min far og Jespers far. Det er sådan de to personer, som jeg husker bedst fra min Aalestrup tid. (00:02:45-00:03:34)

Reference 2: 2.50% coverage

René: Ja, som 1. års U16. Så han er vel, kan man sige, en stor del af grunden til at jeg sidder her hvor jeg gør i dag, fordi det var ham der lavede mig om til stregspiller som 1. års U16. (00:05:05-00:05:14)

I: Okay. Ja, hvad var det ved ham. Kan du prøve at sætte flere ord på det?

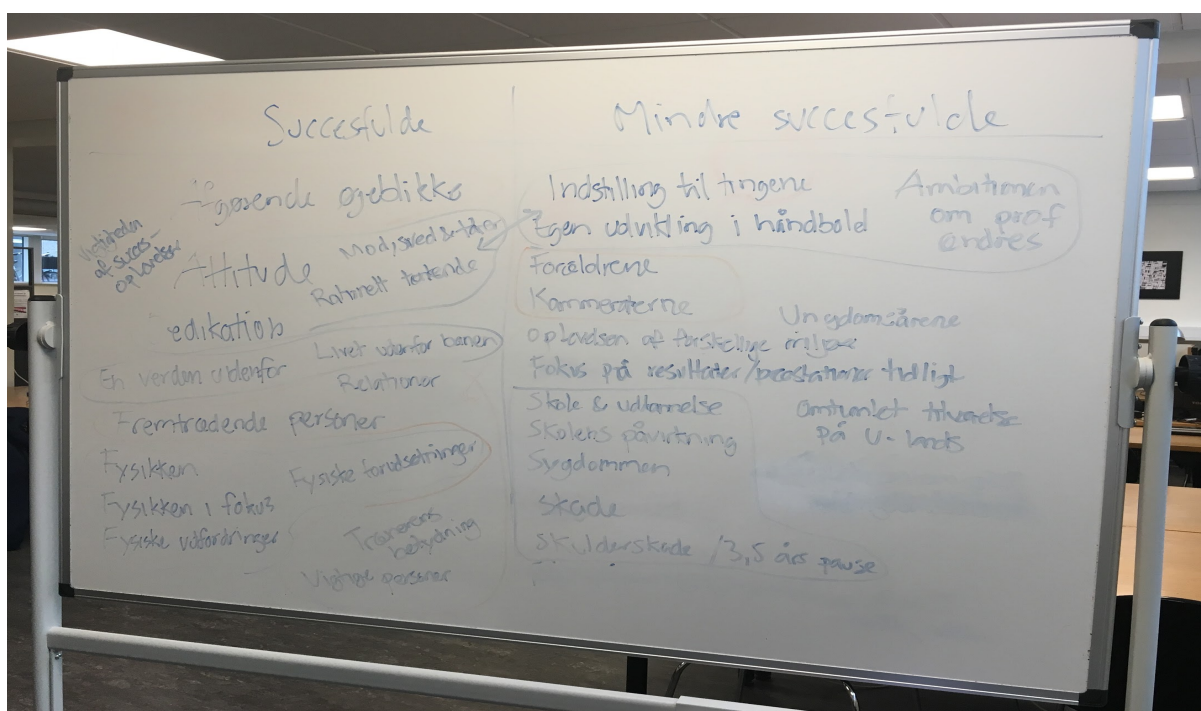
Billede 4: Eksempel på, hvordan et tema blev opstillet i et skema med citaterne fra transskriberingen.

4. Udarbejdelse af analyse for hver spillers oplevelse af hans udviklingsvej

I det fjerde step af analysen blev der udarbejdet en analyse for hver enkelt spillers oplevelse af hans udviklingsvej. Ifølge Sparkes & Smith (2014) kan der ved brugen af IPA, vælges enten at tage de fundne temaer fra den første case med videre til næste case eller at arbejde med dem som enkeltstående cases. Step 1 til 4 blev foretaget for den første spiller inden step 1 blev påbegyndt for den næste spiller, hvorfor temaerne fra den første spillers oplevelse af hans udviklingsvej ikke blev taget med videre til den næste spillers analyse. Dermed er det blevet forsøgt at komme så tæt på hver enkelt spillers livsverden og deres egen oplevelse af deres udviklingsvej gennem de otte separate analyser, som kan læses i bilag 8.10. Udover at de otte individuelle analyser af spillerne var et metodisk greb i steppet for at komme tættere på udviklingsvejen for SS og MSS, så blev de otte individuelle analyser også brugt til at belyse, hvorfor udviklingsvejen var af unik karakter.

5. Identificering og navngivning af temaer til analysen af SS og MSS

I step 1 til 4 blev det forsøgt at indfange udviklingsvejen for hver spiller. I det femte step af analysen var tidspunktet, hvor vi, som forskere, begyndte at gå på tværs af de enkeltstående analyser og reducere de enkelte spillers oplevelser ned til SS og MSS' oplevelser af udviklingsvejen. Ved at vi, som forskere, begyndte at gå på tværs og udvælge temaer og oplevelser, som gik igen eller adskilte sig, bevægede vi os, som forskere, samtidig ind i den fortolkende del af IPA-metoden. Efter de otte enkelte analyser var blevet skrevet, blev alle temaerne for de enkelte spillere skrevet op på en tavle, som vist på billede 5. Temaerne til den enkelte spillers oplevelse af hans udviklingsvej blev indsat enten under SS eller MSS afhængig af, hvilken gruppe spilleren tilhørte.

Billede 5: Alle de forskellige temaer for de otte spilleres oplevelser af deres udviklingsvej.

I denne proces blev der slået temaer sammen til et nyt tema, selekteret temaer fra og dannet nye temaer, som kunne indfange oplevelsen af udviklingsvejen for SS og MSS. Temaerne, som opstod for den enkelte spiller, blev ikke nødvendigvis et tema for SS og MSS. Temaerne som blev fundet til analysen af SS og MSS' oplevelser af deres udviklingsvej kan læses i figur 3.

Temaer til analysen af oplevelserne om udviklingsvejen af SS og MSS
Kammeratskabet afgørende for deltagelse for SS og MSS Den sociale og lærende træner for både SS og MSS Forældrene som vejledende, støttende eller i en rolle omkring holdet for for både SS og MSS Svært at forudsige hvem af SS og MSS der bliver succesfuld på dette tidspunkt Kammeratskabets fortsatte betydning for deltagelse for SS og MSS Træneren er katalysator for udvikling af SS og MSS Forældrene fortsat hjælpende eller sparrende for SS og MSS Hård tid for både SS og MSS i DHF-talentsystem SS oplever flere succesoplevelser for et videre drive end MSS Ungdomsuddannelsen påvirker mere MSS end SS SS havde nemmere ved at håndtere fysiske udfordringer end MSS En hård overgang fra ungdomsspiller til seniorspiller for både SS og MSS Både SS og MSS risikovillig til at skifte klub SS bedre til at håndtere skader end MSS Træneren præger mere SS end MSS SS mere reflekteret og målrettet end MSS Hver spillers udviklingsvej er unik

Figur 3: Oversigt over temaerne til analyse af oplevelserne om udviklingsvejen for SS og MSS.

6. Fremstilling af oplevelserne om udviklingsvejen for SS og MSS

I det sjette og sidste step er det ifølge Sparkes & Smith (2014) væsentligt, at de komplicerede temaer bliver fremstillet på en måde, som overbeviser læseren om, at temaerne har gang på jord. Med andre ord skal denne del af analysen frembringe en præcis, sammenhængende, logisk og interessant fremstilling af, hvordan udviklingsvejen er blevet oplevet af SS og MSS. Til at indkapsle budskabet for de forskellige temaer blev specifikke citater udvalgt som en hjælp til at udtrykke, hvordan SS og MSS oplevede deres udviklingsvej. Citaterne, der blev brugt, blev markeret med gul i transskriberingerne for de otte spillere, så læseren kunne læse i hvilken sammenhæng det pågældende citat kom i det oprindelige interview (bilag 8.9.). I et forsøg på at overskueliggøre fremstillingen af oplevelserne fra SS og MSS blev der lavet en figur (se figur 4). Denne figur skulle illustrere, hvilke temaer der var styrende i oplevelserne fra SS og MSS på bestemte tidspunkter på

udviklingsvejen, samt hvordan oplevelserne fra SS og MSS lignede og adskilte sig fra hinanden. Med udgangspunkt i SS og MSS' oplevelser af deres udviklingsvej blev analysen opdelt i tre perioder, da deres udviklingsvejen strakte sig over en lang periode i deres liv. Perioderne blev inddelt efter alder, hvor første periode var til og med 2. års U14, anden periode var som U16- og U18-spiller, mens tredje periode var fra 1. års senior og frem. Disse tre perioder blev valgt, fordi deres oplevelser bar præg af at være ens indtil 2. års U14, hvorefter der begyndte at komme udslag i oplevelserne i perioden som U16- og U18-spiller. I sidste periode fra 1. års senior og frem kom der flere udslag i oplevelserne af udviklingsvejen mellem SS og MSS.

4. Analyse af oplevelserne af udviklingsvejen fra SS og MSS

Med udgangspunkt i de succesfulde (SS) og mindre succesfulde spilleres (MSS) oplevelser af udviklingsvejen præsenteres de temaer, hvor SS og MSS havde ligheder eller adskilte sig fra hinanden. I figur 4 nedenfor vises temaer for SS og MSS på bestemte tidspunkter på deres udviklingsvej. Inden hver periode gennemgås, vil temaerne for den pågældende periode vises i en separat figur for perioden. For hver periode vil læseren først blive præsenteret for lighederne i oplevelserne fra SS og MSS efterfulgt af forskellene i oplevelserne fra SS og MSS om udviklingsvejen.

	Oplevelser fra SS og MSS om udviklingsvejen	Unikke oplevelser på den enkeltes udviklingsvej
3. periode - 1. års senior og frem	<i>SS mere reflekteret og målrettet end MSS</i> <i>Træneren præger SS mere end MSS</i> <i>SS bedre til at håndtere skader end MSS</i> <i>Både SS og MSS risikovillig til at skifte klub</i> <i>En hård overgang fra ungdomsspiller til seniorspiller for både SS og MSS</i>	<i>Unikke oplevelser forekommer for både SS og MSS løbende på udviklingsvejen</i>
2. periode - fra 1. års U16 til 2. års U18	<i>SS har nemmere ved at håndtere fysiske udfordringer end MSS</i> <i>Ungdomsuddannelse påvirker mere MSS end SS</i> <i>SS oplever flere succesoplevelser for et videre drive end MSS</i> <i>Hård tid for både SS og MSS i DHF-talentsystem</i> <i>Træneren er katalysator for udvikling af SS og MSS</i> <i>Forældrene fortsat hjælpende eller sparrende for SS og MSS</i> <i>Kammeratskabets fortsatte betydning for deltagelse for SS og MSS</i>	

1. periode – til og med 2. års U14	<i>Svært at forudsige hvem af SS og MSS der bliver succesfuld</i> <i>Forældrene som vejledende, støttende eller i en rolle omkring holdet for både SS og MSS</i> <i>Den sociale og lærende træner for både SS og MSS</i> <i>Kammeratskabet afgørende for deltagelse for SS og MSS</i>	
---	--	--

Figur 4: Temaerne fra oplevelserne af SS og MSS på bestemte tidspunkter på udviklingsvejen.

4.1. 1. periode til og med 2. års U14

I den første periode udtrykkes oplevelserne fra SS og MSS gennem temaerne i figur 5. De er styrende for oplevelsen af udviklingsvejen i denne periode.

	Oplevelser fra SS og MSS om udviklingsvejen	Unikke oplevelser på den enkeltes udviklingsvej
1. periode - til og med 2. års U14	<i>Svært at forudsige hvem af SS og MSS der bliver succesfuld på dette tidspunkt</i> <i>Forældrene som vejledende, støttende eller i en rolle omkring holdet for både SS og MSS</i> <i>Den sociale og lærende træner for både SS og MSS</i> <i>Kammeratskabet afgørende for deltagelse for SS og MSS</i>	<i>Unikke oplevelser forekommer for både SS og MSS løbende på udviklingsvejen</i>

Figur 5: Fremtrædende temaer for henholdsvis SS og MSS indtil 2. års U14.

4.1.1 Kammeratskabet afgørende for deltagelse for SS og MSS

I årene til og med 2. års U14 havde SS og MSS lignede oplevelser på deres udviklingsvej, hvor de sideløbende med håndbold havde prøvet forskellige sportsgrene. Både SS og MSS fremhævede betydningen af at have et godt kammeratskab på holdet, som var afgørende for deres fortsatte deltagelse i håndbold:

“Så kommer man som ny til sådan et lidt andet sted og jeg synes egentlig også efter noget tid blev jeg taget rigtig godt imod og det tror jeg også eller det ved jeg, at det betød også meget, at jeg fik nogle venner der, som jeg også stadigvæk ses, nogle af mine bedste venner den dag i dag, fordi vi fik et rigtig godt bånd og jeg blev taget imod med åbne arme.” - Patrick, SS (00:06:11-00:06:54)

“(...) Vi er sådan syv-otte drenge, som spillede sammen. Det er ligesom kernen og det husker jeg det venskab. (...) Det var det fedeste og det var lidt sjovt, fordi så blev det ens bedste venner og så alt i skolen ligegyldigt, hvor gode venner man egentlig blev med nogle, så var det bare aldrig det samme, som når man var med de gutter til håndbold.” - Chris, MSS (00:05:52-00:07:05)

I den forbindelse fremhæver både SS og MSS, hvordan cups og stævner var mindeværdige oplevelser, hvor kammeratskabet især blev dyrket:

“Jamen jeg husker jo egentligt bare, at der har været et rigtigt godt sammenhold ude i klubben også, lige siden jeg startede. Jeg husker, når vi har været på håndboldture, især Bjerringbro Cup hvert år, som vi har været på. Ehm, hvor både de små og store børn har været med på tur og det har altid været hyggeligt og sjovt. Og ja, det har vi sgu hygget os med.” - Simon, SS (00:06:20-00:06:47)

“(...) Vi synes indtil vi blev færdige som seniorspillere, så var det stadig det fedeste at være til stævner.” - Chris, MSS (00:06:44-00:07:05)

I denne periode på udviklingsvejen fremhæves den sociale relation til kammeraterne som afgørende betydning for både SS og MSS i deres oplevelser. Stævner og cups var vigtige, da de var gode lejligheder til at blive integreret på holdet og få et endnu bedre kammeratskab med sine holdkammerater. Oplevelserne fra både SS og MSS giver et indblik i, at det var meget sjovere at dyrke håndbold på dette tidspunkt, når det var sammen med gode holdkammerater og var dermed afgørende for at SS og MSS fortsatte med at dyrke håndbold.

4.1.2. Den sociale og lærende træner for både SS og MSS

Udover betydningen af kammeratskabet, fremhæves træneren både af SS og MSS som værende vigtig i deres oplevelser af udviklingsvejen i denne periode:

“(...) han er jo sådan en rigtig Nøvling-dreng – han begynder at komme med. Han er jo en rigtig, rigtig fin fyr – og jeg ved ikke håndboldmæssigt, men også bare mere det rundt om altså. Og det tror jeg også, at det hænger sammen. Hvis vi har det godt uden for banen alle spillerne sammen, jamen så har man også nemmere ved at udvikle sig, og der tror jeg at han var en god hjælp til det.” - Simon, SS (00:12:08-00:13:09)

“Øhm så vil jeg sige, at det var der. Jeg tror faktisk, at der i U12 årgangen, hvor jeg får skiftet fra det sidste år som U12 til de efterfølgende år, der mister jeg min far, som træner og får en anden træner. En der hedder Kasper og han havde rigtig positiv indflydelse på mig. Han fik sat lidt mere disciplin over mig med at jeg var meget løssluppen og kørte meget mit eget spil, brokkede mig til alle mulige og der fik han sat lidt et prop i mit brokkeri og min attitude både på og udenfor håndboldbanen. Så jeg vil sige, at ham træneren, som jeg fik der, han havde en god indflydelse på mig.” - Buster, SS (00:04:34-00:05:21)

“Øhm det er nok Jesper og Martin. Ham jeg havde i mine allerførste ungdomsår, han lærte mig at presse mig selv og lærte mig at forstå at spille på et eller andet punkt og har presset mig udover det jeg har kunne klare.” - Mikael, MSS (00:44:27-00:44:51)

I oplevelserne med trænerne i denne periode på deres udviklingsvej udtrykker både SS og MSS, at træneren var god til at skabe et socialt sammenhold på holdet, men at træneren også lærte at presse og guide dem til at blive bedre eller hjælpe dem til at få mere disciplin. Dermed kan oplevelserne fra SS og MSS tyde på, at træneren havde indflydelse på både SS og MSS' fortsatte deltagelse, idet de kunne være vigtige for at facilitere et godt socialt sammenhold på holdet og samtidig udvikle dem som håndboldspillere.

4.1.3. Forældrene som vejledende, støttende eller i en rolle omkring holdet for både SS og MSS

Forældrene var også en type relation, som både SS og MSS fremhævede i oplevelserne af deres udviklingsvej i denne periode. Til spørgsmålet om der var nogen personer, der havde en betydning for deres udvikling, fremhævede SS og MSS, hvordan deres forældre enten var støttende, vejledende eller havde en rolle omkring deres hold:

“Øhm det havde selvfølgelig stadigvæk været mine forældre, at jeg havde vendt og drejet tingene med, men man kan sige, at det havde en kæmpestor betydning til at starte med, at jeg ligesom blev presset ud i, at jeg skulle tage et skifte eller ikke at jeg blev presset, min mor er pædagog, så hun har sikkert brugt lidt pædagogiske værktøjer til at få mig overbevist om, at det ville være en god idé at prøve det, fordi hun godt kunne se, da jeg var mindre, da jeg både spille håndbold og fodbold, at der var noget at bygge på” - Patrick, SS (00:11:49-00:13:06)

“Jamen altså, ikke lige sådan jeg husker fra da jeg var helt lille. Som jeg siger, så kilden til jeg startede det var min far. Han har trænet mig i mange år, da jeg var lille. Jeg husker ikke nogen sådanne holdkammerater fra dengang” - René, SS (00:00:51-00:01:09)

“Jeg vil starte med at sige min far. Han har jo altid selv spillet og støttet mig i håndbold og vi har altid lige siden jeg var lille talt om, at han skulle ikke blive en af de der forældre, som havde en mening om, hvor meget hans søn skulle spille. Det skulle helst bare fungere sådan, at han kom ud og så kampene og så tog vi hjem sammen. Vi har været til mange håndboldstævner sammen i Lund. Han har været som hjælper og chauffør (...) - Chris, MSS (00:05:52-00:06:40)

Forældrene kunne både indtage en rolle som træner eller en anden rolle omkring holdet, hvilket kunne være med til at bidrage til et godt sammenhold på holdet og i sidste ende sikre spillernes fortsatte deltagelse. Dermed giver både SS og MSS et indblik i, hvordan forældrene på dette tidspunkt af deres udvikling var til stede for dem på forskellige måder.

4.1.4. Svært at forudsige hvem af SS og MSS der bliver succesfuld

Oplevelserne fra SS og MSS i denne periode bar også præg af, at det ikke kunne udledes, hvem der blev succesfulde håndboldspillere på seniorniveau:

“Jeg tror ikke, at jeg havde en idé om, at det skulle gå dertil, hvor det er gået nu her. Altså lige da jeg begyndte igen, men jeg kunne godt se, at der ikke var nogle andre venstrehåndede og sådan. Så man kunne godt komme til at få en chance til at spille noget, men jeg var også elendig til at starte med, så det var ikke, det lå i kortene, at jeg skulle komme til at spille lige på et tidspunkt.” - Patrick, SS (00:05:22-00:06:02)

“Altså jeg var stadigvæk sådan forholdsvis høj. Jeg var ikke den største på banen hver gang. Ehm, så var jeg nok lidt kejtet i det også, og havde måske ikke så meget motorik dengang. Og ja, jeg spillede jo venstrefløj og det gjorde jeg vel egentligt i de første 2-3 år måske. Jeg kan i hvert fald huske, da jeg startede, der spillede jeg fløj. Året efter der begyndte jeg måske at komme lidt ud bagved, men spillede fløj en del år. Jeg var ikke særlig god. Jeg var med på førsteholdet kan jeg huske, da det begyndte at blive lidt mere sådan... som 1. års U14 og sådan noget. Eller var det U12?” - Simon, SS (00:03:35-00:04:37)

“Så det var på sådan et hyggeplan, men så fandt vi ud af rimelig hurtigt at vi havde egentlig mange gode spillere. Så vi klarer os ret godt der i ungdomsårene på Sjælland, ikke. Vi spillede kun mod sjællandske hold der. Men der var vi sådan et af de bedste hold i rigtig mange år. Og kommer også med til sjællandsk mesterskab og vandt, og var med til et enkelt DM, har vi også været.” - Mikkel, MSS (00:00:26-00:00:59)

Både SS og MSS spillede i håndboldklubber, hvor de blev nogenlunde matchet på det niveau, som de selv var på. SS og MSS var ikke nødvendigvis de bedste på deres hold-og de skiftede mellem forskellige positioner. Oplevelserne fra SS og MSS giver et indblik i, at der ikke i denne periode var niveauforskel mellem SS og MSS. SS havde ikke selv forestillet sig, hvad de kunne drive det til i denne periode på deres udviklingsvej. Der var ikke oplevelser fra SS og MSS, som adskilte sig fra hinanden i denne periode. I stedet var det relationerne, som blev tillagt den største betydning i oplevelserne fra både SS og MSS, og særligt for den fortsatte deltagelse i sporten. Med andre ord lignede oplevelsen af udviklingsvejen for SS og MSS hinanden til og med 2. års U14, hvorefter de første udslag kom til udtryk.

4.2. 2. periode fra 1. års U16 til 2. års U18

I anden periode udtrykkes oplevelserne fra SS og MSS gennem temaerne i figur 6. De er styrende for oplevelsen af udviklingsvejen i denne periode, hvor der på dette tidspunkt begyndte at komme forskelle i oplevelserne af udviklingsvejen for SS og MSS.

	Oplevelser fra SS og MSS om udviklingsvejen	Unikke oplevelser på den enkeltes udviklingsvej
2. periode - fra 1. års U16 til 2. års U18	<i>SS har nemmere ved at håndtere fysiske udfordringer end MSS</i> <i>Ungdomsuddannelsen påvirker prioriteringen af håndbold</i> <i>MSS mere end SS</i> <i>SS oplever flere succesoplevelser for et videre drive end MSS</i> <i>Hård tid for både SS og MSS i DHF-talentsystem</i> <i>Træneren er katalysator for udvikling af SS og MSS</i> <i>Forældrene fortsat hjælpende eller sparrende for SS og MSS</i> <i>Kammeratskabets fortsatte betydning for deltagelse for SS og MSS</i>	<i>Unikke oplevelser forekommer for både SS og MSS løbende på udviklingsvejen</i>

Figur 6: Fremtrædende temaer for henholdsvis SS og MSS som U16 og U18.

4.2.5. Kammeratskabets fortsatte betydning for deltagelse for SS og MSS

I anden periode fremhæves kammeratskabets betydning i oplevelserne fra SS og MSS fortsat. Både SS og MSS havde været en del af et kammeratskab i løbet af årene som U16- og U18-spiller:

“(…) Der var jeg så 1. års, og der havde jeg også en del af mine kammerater jeg spillede med i Nøvling med, men det ender jo så med at efter de træninger der – det er jo lidt den samme proces som kredshold, og at man er spændt for man vil jo rigtig gerne med altså. Det ville jo være helt vildt fedt at kunne tage den der rød-hvide trøje på ikke? Så kommer jeg jo så med der, men ender så med at der ikke rigtig er nogle af dem jeg kender sådan på forhånd. Jeg kender ikke så mange af de mange, men stadigvæk har vi det super godt. Det var sgu nogle fine drenge. (...) Det begynder også at gå rigtig godt for mig der. Jeg spiller ret godt. Vi har et ret fint hold og så videre. Først og fremmest så har vi det sindssygt godt på holdet altså. Det tror jeg er et af de ungdomsår, hvor jeg har haft det allerbedst. Altså, vi hyggede os helt vildt sindssygt.” - Simon, SS (00:19:35-00:21:37) (00:25:46-00:26:52)

“(…) Derefter, der tager jeg så til Viborg på håndboldcollege. Det er så i 06/07 tror jeg det hedder. Som 2. års junior. Jeg tager derover med Magnus Bramming, som spillede i Himmelev også, og en anden

spiller fra Himmelev. Så vi er ligesom tre som afslutter et fælles projekt ved at tage derover.” - Mikkel, MSS (00:02:36-00:03:30)

Både SS og MSS fremhævede vigtigheden af at være en del af et kammeratskab i forbindelse med eksempelvis et klubsifte og talentsamlinger. Der var ikke forskel i oplevelserne af kammeratskabets betydning, men både SS og MSS tillagde kammeratskabet en vigtig betydning for, hvordan de oplevede deres udviklingsvej i en periode, hvor håndbolden blev mere krævende og seriøs.

4.2.6. Forældrene er fortsat hjælpende eller sparrende for SS og MSS

SS og MSS fremhævede også i denne periode betydningen af forældrene på deres udviklingsvej. Der ses ingen særlige forskelle i betydningen af forælderrollen de to grupper imellem, men særligt i forbindelse med nye hændelser, herunder klubsifter, fravælgelse og skader, blev forældrene en vigtig sparringspartner for både SS og MSS:

“(…) Åh, jeg husker meget kørsel fra Aalestrup til Aalborg. Det var faktisk – hvis ikke jeg som 2. års U16 var kommet på college, så tror jeg godt at jeg kunne have stoppet efter det første år deroppe, fordi det var ved at tage livet af mine forældre (…).” - René, SS (00:06:13-00:06:54)

“Ja øhm. Jeg vil sige, at den støtte jeg rigtig meget har haft det har været utrolig meget min mor. Jeg tror, at hun har været mega god til at vide, hvornår hun skulle komme hen til mig og sige nogle ting især i de skadet perioder, hvor hun vidste, at det tyngede mig rigtig meget mentalt uden vi egentlig rigtig snakkede om det. Vi har egentlig ikke været en familie, der har snakket, hvordan det mentalt fungerer oppe i hovedet på en også under en skadesperiode, men der var min mor rigtig god til at komme hen og hele tiden blev ved, sørge for at altid var i orden og spørge ind på de rigtige tidspunkter og blive væk på de forkerte.” - Buster, SS (00:49:00-00:49:45)

“Jamen altså mine forældre de har jo aldrig rigtig presset mig sådan, eller pacet mig. Men altså selvfølgelig har de jo en stor betydning, fordi de jo ligesom hjælper en med ikke at have behov for at have arbejde ved siden af skolen. De har heller ikke selv spillet håndbold eller noget, så de har ikke presset mig andet end til at de har sagt, at de synes at jeg skulle prøve det af for at se om det var noget. (...)” - Lasse, MSS (00:21:11-00:22:18)

I den forbindelse havde forælderrollen flere betydningsfulde funktioner på dette tidspunkt på udviklingsvejen, såsom at være støttende i forbindelse med kampe, at kunne tage en snak om spillerens håndboldudvikling eller at være behjælpelig med kørsel til og fra træning. Forælderrollen havde dermed mange forskellige funktioner, der på forskellige tidspunkter var nyttige, og som alle sammen var medvirkende til, at spillerne oplevede at

kunne fokusere endnu mere på deres håndbold. Oplevelserne gav et indblik i, at SS og MSS havde lignende oplevelser af deres forældres rolle for deres udvikling i denne periode.

4.2.4. Træneren er katalysator for udvikling af SS og MSS

I denne periode blev der både af SS og MSS fremhævet trænere, som havde været en del af deres udviklingsvej i korte og længerevarende perioder og som bidrog til deres udvikling:

“Jamen det er jo den tid, hvor Morten Secher begynder at komme ind, eller er det 2. års U16. Nej det er 1. års U18. Morten Secher. Han fik mig vel mere eller mindre i god form, og ja gav mig mere håndboldforståelse. Jeg udviklede mig utrolig meget forsvarsmæssigt det år. Han var en sindssyg vigtig træner for mig. Han var en af dem som sådan står klarest for mig i min ungdomstid. Ham var jeg utrolig glad for og han udviklede mig bare og sparkede mig lidt i røven og fik mig igang. Han stod også for morgentræningerne på college.(...) Jamen jeg fik sådan et helt specielt bånd til ham. Jeg fik et helt specielt forhold til ham, og vi så hinanden hver dag. Det tror jeg mere eller mindre var med til, at vi fik opbygget den tillid hinanden. Jeg opbyggede i hvert fald rigtig meget tillid til ham, og følte mig sådan lidt forpligtet til at passe mine ting. (...) Jamen Christian Müller vil jeg gerne nævne og give et kæmpe skulderklap og sige, at han er en af grundene til, at jeg er der, hvor jeg er. Det var ham, der fik mig til Aalborg. Det var ham, som lavede mig om til stregspiller. Så Claus Hansen, ham vil jeg rigtig rigtig gerne nævne. Han er også en stor grund til, hvor jeg er i dag. Han er en af de første, der troede på mig i landsholdssammenhæng og ja han tog mig uden om talenttræning og direkte med til en landsholdssamling. Det fortæller vel også, at han troede rigtig meget på mig på det tidspunkt. (...) Jamen det er nok sådan lidt en god blanding. Ja altså Müller han lavede mig jo om til en stregspiller. Det var jo en god start. Øhm Claus var mere sådan, at jeg skulle huske på, at jeg skulle lytte til min krop og min fysik var meget vigtig for mig. Han fik mig igang med sådan rigtig at træne fysisk. Øhm så ja det er nok de to vigtigste.” - René, SS (00:11:12-00:12:19) (00:44:14-00:45:40)

“Ja igen vil jeg nok sige træneren. Måske især i starten, da jeg kommer til. Det der med at jeg kommer til en ny klub og de ved ikke rigtig hvem jeg er, men der tager de rigtig godt imod mig og jeg bliver første valg og sådan noget med det samme. Så hun synes jeg har kvalitet kan man sige. Og også bare rigtig, rigtig god træner og flink. Så træneren og så selvfølgelig bare selve træningsmiljøet. (...)” - Mikkel, MSS (00:10:24-00:11:19)

Hvor trænerrollen til og med U14-årene primært blev oplevet som den sociale og lærende træner, blev træneren i årene som U16- og U18-spiller snarere beskrevet som den lærende og guidende træner, der prægede deres håndboldspil og var adgangsgivende for muligheder fremadrettet. Det kunne både omhandle at udvikle spilleren rent håndboldmæssigt ved enten at omskole dem fra én position til en anden eller bare at give dem et spark i røven. Derudover påvirkede træneren med sin personlighed også til udvikling og tilgangen til at træne for SS og MSS, hvorfor træneren i denne periode fik en særlig betydning i oplevelserne af udviklingsvejen for både SS og MSS.

4.2.2. Hård tid for både SS og MSS i DHF-talentsystem

I denne periode på udviklingsvejen begyndte SS og MSS også at stifte bekendtskab med DHF-talentsystem, herunder unions-, regions- og kredstræning, samt DHF-talenttræning og -sommerlejr. Senere kom flere af dem ligeledes med på ungdomslandsholdet. Særligt i forbindelse med DHF-talenttræninger gav både SS og MSS udtryk for, at det var en hård og udfordrende periode på deres udviklingsvej:

“Jamen så begynder jeg at huske de der talenttræninger og alt det der vi var til. Sindssygt meget at man trænede og nogle gange der synes man, at det var – der kunne man nemt miste modet på om det var det man overhovedet gad. Der begyndte træning simpelthen at være for voldsom. (...) Øhm jeg husker, at det mere var et fysisk og psykisk pres end sjovt at komme til. Det eneste der var sjovt, det var når vi var færdige og kunne sidde og hygge på værelserne med den klan, som vi ligesom havde fra vores eget hold. Det var egentlig det, som betød mest. Det var ikke noget jeg gjorde, fordi jeg havde lyst til det, men jeg gjorde det fordi jeg følte, at det var nødvendigt, hvis man gerne ville se om man kunne komme til at spille nogle landskampe eller for at man var i betragtning til et ungdomslandshold (...) men det har været rigtig meget vores træner vi havde, som også var med nede til talenttræning, som bakkede mig op. (...) Han vidste jo godt, at det var det vi skulle med til, hvis vi skulle have muligheden for nogle U-landsholdskampe og sådan noget. Så det var fordi han var der, at den der udsigt til at skulle spille, den ligesom at hvis man sagde nej til det, så følte man også, at man sagde nej til at spille U-landsholdskampe og selvom de første U-landshold blevet udtaget, hvor jeg ikke kom med, så følte jeg stadigvæk, at der var en mulighed på et eller andet tidspunkt, som man ikke ville forpasse, bare fordi man ikke have gidet det til talenttræning.” - Patrick, SS (00:14:55-00:15:15) (00:15:57-00:17:55)

“(...) der kan jeg huske at noget af det som vi havde problemer med, det var at der simpelthen var for meget træning for os som ungdomsspillere. Så vi var utrolig presset af alle de talenttræninger der var, og så også landsholdssamlinger for mange af os, ikke. Det kan jeg huske vi snakkede meget om med træneren. Det endte os med, kan jeg huske, på et tidspunkt er jeg ret sikker på, at hun simpelthen kollektivt meldte os alle sammen fra. Så snakkede med talenttræneren og sagde, at de kunne ikke komme. Og jeg mener faktisk vi skipper en talenttræning eller to i løbet af den sæson, fordi vi simpelthen ikke har motivationen og ikke kan træne så meget. Det er hver eneste weekend, at der er noget kamp eller samling. Så der husker jeg det som om, at der blev det lige voldsomt nok, når man var med til så mange forskellige ting. (...) Så prioriterer, at man ikke trænede så tit til de der samlinger, men at man så måske gjorde det en dag længere eller at man måske fik lov at skippe en træning eller et eller andet, hvis man var brændt ud. For jeg tror, at der var rigtig mange der, som var meget presset. Det var i hvert fald sådan jeg husker tilbage på det. Så lidt færre samlinger, eller i hvert fald lidt mere individuel vurdering af den enkelte spiller og hvad kan de holde til. Så man ikke kører folk ned. Det er nok det jeg tænker.” - Mikkel, MSS (00:17:53-00:19:42) (00:53:49-00:54:33)

Både SS og MSS giver et indblik i, at den store træningsbelastning med træninger i klubben, talenttræninger og U-landsholdssamlinger blev oplevet som hårdt. En af de ting, som var afgørende for deres fortsatte kamp i DHF-talentsystemet var netop kammeratskabet, som både SS og MSS også tidligere fremhævede, men SS gav mere udtryk for, at de kunne se mening i denne hårde og udfordrende periode.

4.2.3. SS oplever flere succesoplevelser for et videre drive end MSS

En anden ting, som SS tilskriver årsagen til, at de fortsatte med at kæmpe for at tage næste skridt i deres udvikling, var at få succesoplevelser undervejs. En succesoplevelse var for dem et rygstød, der gav dem motivationen til at fortsætte med at klø på. Her var det ikke lignende oplevelser for MSS, men omvendt manglen på succesoplevelser, som blev pointeret:

“(…) Det var så mit første år, som U18, der blev jeg så udtaget til en landsholdssamling nede i Vojens. Det var virkelig et rygstød for mig, fordi inden jeg fik den udtagelse til landsholdssamlingen, der var jeg blevet så træt, af det der plantræning (red. talenttræning), så jeg tog en snak med ham min træner, der hed Nicolai Krickau dengang, og så sagde jeg, at jeg overvejede meget kraftigt at melde fra til det der plantræning (red. talenttræning), fordi det gad jeg simpelthen ikke mere og jeg følte ikke, at jeg var i betragtning til at komme ind på landsholdet, så jeg ville egentlig gerne bare melde fra. Det var egentlig sådan, jeg sagde det til ham, hvor han egentlig overtalte mig til og sagde, at du har satme ikke særlig lang vej igen til at komme med på de der landsholdssamlinger, så jeg synes, at du lige skal give det en chance. Så en måned efter så røg jeg så med til den landsholdssamling der.” – Buster, SS (00:15:36-00:17:17)

“Jamen altså det var deromkring hvor jeg begyndte at blive udtaget til diverse talenthold. Men det siger jeg faktisk fra til i starten, og i noget tid hvor jeg melder fra til det. Men så vælger jeg så alligevel at give det en chance til en af de her talenttræninger. Og så bliver jeg så udtaget videre til den der landsholdstrup. (...) Altså jeg husker det som om, at jeg var ikke sådan 100 % committed til det. Altså jeg vidste stadigvæk ikke hvad for en vej – altså om jeg skulle prøve at satse på håndbolden eller om jeg skulle, altså hvilken en anden retning. Og at jeg måske egentligt valgte det på grund af pres udefra, altså sådan forældre, trænere og kammeraterne sagde sådan, de synes jeg skulle prøve det af. Og så kunne jeg jo se om det var noget. Så deltog jeg så i den her talenttræning og blev så taget med videre. Jeg gik ind med det til den indstilling, at ehm ”prøv det af” og så må jeg se hvordan det er. Det ville også være ærgerligt ikke og have prøvet det af. (...) jeg tror ikke jeg tænkte over det, men tror jeg at hvis jeg havde haft nogle succesoplevelser, så kunne det godt ske, at jeg havde prøvet det lidt mere. - Lasse, MSS (00:10:42-00:12:52) (00:26:15-00:26:31)

I denne periode fremhæves det særligt i oplevelserne fra SS, at deres succesoplevelser gav motivation og lyst til et videre drive, hvilket var noget MSS i deres oplevelser efterspurgte mere af. Dermed giver oplevelserne fra SS og MSS et indblik i, at succesoplevelser kan være vigtige for at holde ud i denne periode, hvor DHF-talentsystemet kommer ind og påvirker oplevelsen af udviklingsvejen. Samtidig giver oplevelserne fra SS et indblik i, at de på tidspunkter, hvor det var hårdt og surt havde en træner eller betydningsfuld anden, som hjalp dem gennem udfordringen for derefter at opleve en succes ved at have håndteret udfordringen succesfuldt.

4.2.1. Ungdomsuddannelse påvirker mere MSS' prioriteringer af håndbold end SS

Udover at blive indsluset i DHF-talentsystem, påbegyndte både SS og MSS en ungdomsuddannelse, såsom STX eller HHX i denne periode. Det, at træde ind i gymnasiet, oplevede både SS og MSS som en prøvelse for dem, da der blev stillet nye krav til dem. Til spørgsmålet om, hvilken betydning gymnasiet fik for deres håndboldkarriere var der ingen, som fremhævede, at skolearbejdet blev prioriteret end håndbolden:

"Nej det eneste jeg vidste med gymnasiet var at jeg skulle igennem det og bestå det. Altså afleverer alle mine afleveringer, det var jeg også meget pligtopfyldende på. Jeg afleverede alle mine afleveringer, så måtte resultatet bliver lidt derefter, så kunne jeg godt have brugt to-tre timer mere og karakter blevet lidt bedre derefter, men jeg skulle bare igennem. Jeg afleverede noget, som jeg vidste, at det var ordentlig og hvad karakteren så blev og hvor god jeg var på de mundtlige ting. Det måtte sådan lidt komme i anden række. Jeg skulle bare bestå og have et bevis, så jeg kunne komme videre til en uddannelse efterfølgende. Det var lidt det jeg vidste. Jeg vidste, at jeg ikke skulle bruge karakteren til at skulle læse til læge. Jeg skulle bare have et bestået og så have de fag, som skulle bruges videre til den uddannelse jeg ville." - Patrick, SS (01:03:14-01:04:10)

For MSS var det snarere andre ting som gymnasielivet havde at byde på, herunder gymnasiefester og det sociale liv, der ændrede nogle prioriteringer i deres liv. En af spillerne fra MSS giver et indblik i de overvejelser, han sad med undervejs i gymnasietiden, mens en anden fra MSS udtrykker, hvad der var interessant ved gymnasielivet, selvom han gik i en sportsklasse på Ishøj Gymnasium:

"Ja. Jamen jeg tror en af de ting, det er der hvor jeg starter i gymnasiet, hvor det bliver lidt svært for mig at vurdere om hvad det er jeg vil helst. Jeg finder også ud af, at det er ret fedt at gå i gymnasiet. Man skal sådan til at beslutte. Der spiller jeg jo på rimelig højt niveau der, ikke. Der er meget man sådan siger nej til, så der tror jeg at jeg begynder at tænke over "Er det egentligt det værd?" "Er det noget jeg gider at bruge Så meget tid på fremadrettet?". Det er nok starten på at jeg senere hen beslutter - også i forbindelse med skaden - men at jeg ligesom opgiver ambitionen om ligesom at blive professionel. Jeg finder ud af, at jeg vil det nok ikke helt nok. Jeg vil ikke træne nok i forhold til dem som virkelig træner." - Mikkell, MSS (00:38:27-00:39:18)

"Ja som udgangspunkt vil jeg sige, men så har der også været prioriteringer i forhold til når man blev ældre og der var nogle gymnasiefester. Det har aldrig været, hvad kan man sige, druk før en kamp eller to dage før kamp, men der er nogle gange, hvor man skulle træne, så har man drukket dagen før. Så skulle man træne om aften, der har været nogle prioriteringer, hvor jeg har valgt at gøre nogle andre ting end at spille håndbold og det var egentlig ikke så meget, at jeg kom til at prioritere skolen for højt i gymnasiet, men det var mere festerne, som var svære at sige nej til. (...) Jamen hvad går man i 1., 2. G og man begynder at gå til fester og det bliver spændende lige pludselig og der begynder at komme damer til festerne og alkohol og alt muligt og det vil man også gerne prøve. Jeg kan ikke huske nogle bestemte situationer, men jeg kan også huske, at jeg gik i en sportsklasse ude på Ishøj Gymnasium, hvor at vi var mange, som var i denne samme båd og der var nogle, der var rigtig dygtige og mentalt

stærke og sagde "Nej jeg spiller fodbold" og så træner de så også fodbold hver dag ikke og så var der så andre, som var meget useriøse og jeg lå et eller andet sted midt i mellem og ville egentlig gerne det hele, men nogle gange må man stå overfor nogle prioriteringer og nogle gange har jeg valgt det ene og nogle gange har jeg valgt det andet håndbold. Dog flest gange håndbold vil jeg sige. Det tror jeg." - Chris, MSS (00:30:45-00:32:16)

I oplevelserne fra SS trådte det mere frem, at de var optaget af, at gymnasiet blev tilpasset deres håndboldkarriere, da den havde første prioritet:

"Jeg kunne så ikke komme ind i W-klassen, for den var fuld til at starte med. Så jeg startede egentligt i en helt normal klasse og gik der, hvad, 2-3 måneder og så kom jeg ind i W-klassen. (...) Det var vel også, at det var lidt mere elitært eller sådan i forhold til sport, ikke? Og især det her med morgentræninger. Og også, at de lærer der har dem, de ved godt at vi er sportsfolk og sådan noget, så der bliver taget lidt mere hensyn til det, men også fra selve skolens side blev der også taget lidt mere hensyn. Så jeg har også haft nogle perioder, hvor jeg har været med ungdomslandsholdet og ikke været i skole i lang tid, hvor der var været nogle afleveringer, som man har fået lov til ikke at skulle aflevere fordi man har været meget væk eller trænet meget med ligaen. Så var det jo også bare rart at komme ind til andre der også – altså hvis man kommer ind til en klasse, det tror jeg kan være lidt svært, men man kan godt klare det, det er jeg ikke i tvivl om, men hvor klassen hver anden uge holder fest eller sådan noget. Det gjorde vi jo ikke i W-klassen. Det var sjældent vi gjorde det. En gang imellem gjorde vi. Men alle havde jo nærmest et eller andet sport, om det så var fodbold. Jeg var meget sammen med fodbolddrengene. Det var lige så meget de trænede på det tidspunkt. Så det tror jeg egentligt også var rart, at okay man følte ikke at man gik glip af lige så meget." - Simon, SS (01:04:06-01:06:35)

"Ehm, lige nu er jeg bare rigtig glad for at jeg kom igennem mit HHX og jeg har den til at kunne bruge på et senere tidspunkt. Altså jeg er jo rigtig glad for at jeg gik på college, for ellers så tror jeg ikke på at jeg var kommet igennem HHX, hvis ikke jeg havde nogen til at holde en lille smule øje med mig. (...) Og så to gange om ugen var der morgentræning for alle elever på college. Så den tid var rigtig vigtig for mig, så det var også rigtig vigtigt for min uddannelse, at jeg havde nogen til at kunne sørge for min kost. Ellers så tror jeg godt at det kunne være blevet problematisk. (...) Det var jo selvfølgelig at dem jeg gik på college med, dem gik jeg også i skole med. Så havde vi ligesom noget sammen, og vi tog i skole sammen. Vi kunne holde hinanden lidt oppe på det. Det betød da utroligt meget, at jeg ligesom havde nogle, hvor vi ligesom var fælles om tingene og vi gjorde det sammen. Ellers så tror jeg sgu ikke at jeg var kommet igennem min HHX." - René, SS (00:39:34-00:41:18)

På dette tidspunkt giver oplevelser fra MSS et indblik i, hvordan de fremhævede andre ting end SS. SS fremhævede, hvordan de ved at træffe nogle valg kunne tilsidesætte festerne og det sociale liv i gymnasiet. Dette gjorde SS blandt andet ved at komme i sportsklasse, på college eller omgås nogle kammerater, som var i samme båd som dem selv. Derudover gav dette SS den mulighed, at de kunne udvikle sig endnu mere via morgentræninger og få hjælp til kosten.

4.2.7. SS har nemmere ved at håndtere fysiske udfordringer end MSS

I takt med den øgede træningsbelastning og seriøsitet oplevede både SS og MSS fysikken som værende betydningsfuld på deres udviklingsvej i denne periode. Både SS og MSS beskrev, hvordan de udviklede sig fysisk, hvor nogle tog kilo på, mens andre havde problemer med at tage på. For MSS påpeges det i særlig grad, at vægtforøgelse var en udfordring:

“Øhm fysisk der var jeg underlegen, altså det har jeg jo været hele vejen igennem, da jeg så bliver 2. års U18, der har jeg brugt rigtig meget tid på styrketræning og det er egentlig der, at min skulder begynder at få det godt. Det første år som U18, hvor jeg havde været meget ude, så som 2. års U18 der er jeg egentlig med fuldt ud og der havde jeg egentlig et år, hvor jeg havde lagt mere vægt på styrketræning og det begyndte skulderen bedre at holde til med alle de kast, så der begyndte fysikken lidt mere at udligne sig. Jeg var stadig lille i forhold til de andre, men sådan rent fysisk der vandt jeg meget på hurtighed og altså en styrke der var nok til ikke at blive skubbet væk hver gang.(...)” - Patrick, SS (00:13:16-00:14:49)

“I starten af min karriere har jeg altid været blandt de største, og så kan man sige da jeg nærmer mig ynglinge årene, der begynder jeg og ikke være den største mere. Os på de hold jeg er med på, men os i forhold til de andre stregspillere rundt omkring. Jeg kan godt se at folk er kæmpe brød, og folk begynder virkelig at være store. Og jeg begynder måske ikke rigtigt at kunne være med. Jeg har altid haft svært ved at tage på i vægt. Jeg har prøvet utroligt mange gange, men det er virkelig svært for mig at tage på finder jeg ud af på et tidspunkt. Så jeg har den statur jeg har, og på et tidspunkt begynder jeg at blive overhalet, der som ynglinge vil jeg sige. - Mikkel, MSS (00:45:08-00:45:48)

“Altså fysisk, der var jeg jo noget bagefter de andre. Det har jo været et tema i gennem hele min tid, at jeg skal virkelig arbejde for at få muskler på kroppen. Teknisk har jeg altid været fint på niveau.” - Lasse, MSS (00:20:30-00:20:50)

Ovenstående oplevelser fra SS og MSS giver således et indblik i, at fysikken fik en større betydning i anden periode i forhold til, hvordan de oplevede deres udvikling. Fysikken var en udfordring for både SS og MSS, som blev forsøgt håndteret, men særligt MSS fremhæver, at de havde svært ved at bygge på fysisk i denne periode, hvorimod SS var i bedre i stand til at håndtere fysiske udfordringer. I forlængelse af fysikken fremhæves skader, hvilket SS og MSS begyndte at fremhæve mere som U16- og U18-spiller. Betoningen af skadernes betydning var forskellig for SS og MSS:

“(…) Men jeg kan huske så huske det første kredsstævne vi var til, der var jeg så skadet i skulderen, så jeg kunne ikke rigtig skyde ordentligt. Så jeg kunne kun køre gennembrud og lave underhånd. Men det gik faktisk rigtig godt, og jeg spillede rigtig godt til det stævne selvom jeg ikke kunne skyde. (...) Men det kan godt være, at når man lige pludselig ikke kan gøre nogle ting, så skærper det andre færdigheder, ikke? Når man tager noget væk, så bliver man nødt til at gøre nogle andre ting.” - Simon, SS (00:18:07-00:21:37)

“Ja, jamen altså jeg bliver udtaget til landsholdet der, og vi er på noget samling lige før jul må det være, inden min 18-års fødselsdag. Jeg har fødselsdag i januar måned. Så jeg tror det er december eller november. Og så får jeg rigtig ondt i ryggen. Det skal siges, at jeg har døjet rigtig meget med ryggen, fordi jeg har skæv ryg. Jeg har døjet før med den, men det er på en anden måde det her.” - Lasse, MSS (00:15:07-00:16:47)

Der fremhæves ikke en bestemt type skade, ligesom skaderne ikke skete på noget bestemt tidspunkt, men disse blev fremhævet oftere sammenlignet med første periode for både SS og MSS. Dog tillagde SS ikke skaderne den samme betydning som MSS, hvor SS blandt andet fremhævede, hvordan de forsøgte at tænke i andre baner og forsøgte at gøre noget ved det. Dermed giver oplevelserne fra både SS og MSS et indblik i, hvordan SS og MSS forsøgte at håndtere skadesperioder og se muligheder på andre udviklingsområder.

4.3. 3. periode 1. års senior og frem

I tredje periode udtrykkes oplevelserne fra SS og MSS gennem temaerne i figur 7. De er styrende for oplevelsen af udviklingsvejen i denne periode, hvor der ses flere forskelle i oplevelserne af udviklingsvejen for SS og MSS.

	Oplevelser fra SS og MSS om udviklingsvejen	Unikke oplevelser på den enkeltes udviklingsvej
3. periode - 1. års senior og frem	<i>SS mere reflekteret og målrettet end MSS</i> <i>Træneren præger SS mere end MSS</i> <i>SS bedre til at håndtere skader end MSS</i> <i>Både SS og MSS risikovillig til at skifte klub</i> <i>En hård overgang fra ungdomsspiller til seniorspiller for både SS og MSS</i>	<i>Unikke oplevelser forekommer for både SS og MSS løbende på udviklingsvejen</i>

Figur 7: Fremtrædende temaer i tredje periode fra og med 1. års senior.

4.3.1. En hård overgang fra ungdomsspiller til seniorspiller for både SS og MSS

Efter både SS og MSS havde oplevet at spille håndbold på ungdomsniveau, fortsatte de med håndbold som 1. års senior. Både SS og MSS giver et indblik i, hvordan overgangen fra ungdomsspiller til seniorspiller blev oplevet:

“Ja ét at det bliver svært, fordi man ikke er ligeså god, som de andre. Man kommer op, har masser af selvtillid, kommer hjem fra en slutrunde, men så når man i et stykke tid, selvom man præsterer og de

andre så ikke gør. At man er den suverænt laveste i hierarkiet, det bliver en udfordring, fordi man går fra at være en af de øverste og så tror jeg, at den menneskelige tilgang, at de unge spillere, at de var fuldstændig ligegyldige. Det er ondt, når man er i det, som ung spiller og man gerne vil gøre alt, men lige meget, hvad man gør, så rækker det ikke rigtigt og der ikke er noget træning, hvor jeg ikke særlig bliver bedre, så er det bare så simpelt. (...) Øhm så der fik man virkelig et gok i nøden og til sidst der bliver det også sådan, at man begynder at tænke om man overhovedet er god nok til at tage det skridt der. Men jeg havde det sådan, at nu havde jeg ligesom prøvet det der med at mærke modgang og jeg tror, at jeg ligesom tænkte, at jeg bare skulle have noget tid og nogle år, så skulle jeg nok nå at lære det, fordi jeg havde været god nok, som ungdomsspiller.” - Patrick, SS (00:55:42-00:57:37) (00:21:14-00:23:58)

“Det var meget sjovt, fordi man kom allernederst i hierarkiet i forhold til, at man som U18 spiller havde arbejdet sig op til at være en af dem der var stjernen og god. Nu var man lige pludselig den dårligste og så videre. Der skal man ligesom lære at holde hovedet højt på en eller anden måde, fordi der er meget den her hierarkiske kultur, når man kommer op (...) Og ja, det var hårdt, meget hårdt.” - Mikael, MSS (00:09:07-00:09:41)

Både SS og MSS kom ind på den overgang, man som spiller oplevede fra junior til senior. Her spillede man ikke kun på hold med jævnaldrende som tidligere, og samtidig indtrådte man i bunden af hierarkiet, hvorfra man måtte arbejde sig op ad. Det fremhæves at skiftet fra at gå som en af de bedste til en af de dårligste på holdet var hårdt for både SS og MSS. Denne overgang fremhæves som et gok i nøden, hvor man skulle lære at holde hovedet højt og hvor man begyndte at reflektere over, om man nu også var god nok til at være med på det påkrævede niveau.

4.3.2. Både SS og MSS risikovillig til at skifte klub

Efter en periode, hvor SS og MSS havde forsøgt at omstille sig til at være seniorspiller, gav både SS og MSS udtryk for, at de skiftede klub i håbet om at få mere spilletid og fortsætte deres udvikling:

“Det var noget helt andet, og man skulle vende sig til at det var noget andet end det ungdomshåndbold man havde spillet tidligere. Så det var meget specielt og et meget lærerigt år jeg havde dernede. Her begynder jeg sådan rigtigt at udvikle mig fysisk. Der begynder jeg at tage nogle kilo på. Jeg tror det er første gang jeg rammer over 100 kilo. Det er der hvor jeg ligger og virkelig har tid til at lægge på. Så det var en rigtig god tid for mig nede i Team Vesthimmerland. (...) Jamen jeg blev jo lejet ud fra Aalborg Håndbold og jeg står rigtig fint i forhold til de andre spillere dernede. Jeg kommer ind og spiller alt det jeg overhovedet ville faktisk. Alt det jeg overhovedet kunne holde til. Så det var sådan set spilletiden dernede, der virkelig var guld værd for mig. Det var sådan mere eller mindre min fysisk, der satte en stopper for mig, hvis jeg ikke spillede. Ellers var jeg på banen alt den tid jeg havde brug for.” - René, SS (00:13:35-00:14:43)

“Og så var det ligesom det naturlige skridt at rykke til Silkeborg-Voel. Også fordi jeg havde lidt kontakt med BSV, så jeg kunne træne med dem og så spille der. Der var bedre træningsmuligheder der end der

var i Bjerringbro. (...) Jeg mener faktisk også at jeg trænede med dem der var yngre der på det tidspunkt, så jeg ligesom havde flere træninger på det tidspunkt. (...) Altså jeg synes jeg var sådan lidt alene på en måde, fordi jeg var den eneste der kørte fra Bjerringbro og så til – de trænede i Voel et par gange om ugen. Så der var jeg pludselig lidt alene. (...) Jeg tror det var der jeg fandt ud af, at jeg nok ikke kom til at drive det til højeste niveau. Og jeg savnede den der sociale relation med mine venner, jeg havde spillet med igennem hele min tid. Så jeg fandt ud af at det ligesom var det, der betød mest for mig at spille med dem. (...) Jamen os altså, jeg tror jeg indså der hvor meget der skulle lægges i det. Jeg tror ikke jeg gad på daværende tidspunkt at styrketræne 3-4 gange om ugen og spille håndbold i hvert fald det samme ved siden af.” - Lasse, MSS (00:23:19-00:26:04)

Fælles for SS og MSS var, at de på dette tidspunkt på deres udviklingsvej var risikovillige til at lave en ændring for deres håndboldudvikling. SS fremhævede, hvordan det blev et rigtig valg for dem på sigt, hvorimod MSS havde de samme intentioner, men på grund af forskellige udfordringer ikke formåede at lykkes på samme måde som SS.

4.3.3. SS bedre til at håndtere skader end MSS

En af udfordringerne på udviklingsvejen var skader, som begyndte at komme endnu mere til udtryk i oplevelserne for SS og MSS. Både SS og MSS mødte forskellige typer af skader, som de forsøgte at tilpasse sig:

“Ja især før min senior periode der satte jeg ikke rigtig nogle mål. Der havde jeg ikke rigtig nogen langsigtede plan med, hvad skal det her ende ud i, hvordan skal jeg håndtere det, når jeg kommer tilbage eller sådan noget. Der tog jeg det bare sådan lidt, som det lige kom. Hvor jeg efter min senior periode, der begyndte jeg også at sætte planer op. Jeg begyndte at lave programmer og skrive mine ting ned, min vægt, mine kilo, hvad skal jeg nå og hvad skal jeg kunne gøre det her på og hvad skal min udvikling på skaden være, hvor jeg er blevet langt mere målrettet med at have en handlingsplan for den skade jeg nu har. Hvordan skal jeg komme tilbage og hvad det nu lige kan være.(...) Ja jamen helt sikkert. Altså jeg tror også, at det er derfor, at jeg kan blive ved med at, efter min periode som senior oppe i Aalborg, hvor jeg havde en skade, at det var noget, som helt klart blev ved med at motivere mig. Der var jeg ikke så destruktiv og samtidig egentlig lidt optimistisk, hvor jeg tænkte, at okay her har jeg en ankelskade og den gøre herre nas, men jeg bliver simpelthen bare nødt til at klø på og stadigvæk havde en motivation for at komme ned og styrketræne og samtidig have alle de her delmål for, hvordan min træningsperiode skulle forløbe med at nu vil jeg køre det her i bænkpres eller i frivend, men også samtidig finde motivationen under en skadesperiode.” - Buster, SS (00:50:00-00:51:35)

“(...) Jeg er så både heldig og uheldig på et eller andet punkt, at efter fjerde kamp der får jeg så en alvorlig hjernerystelse, der gør, at jeg ikke er i Team Sydhavsørerne mere. (...) Den første uge efter har jeg et rigtig, rigtig dårligt, og så de næste tre uger begynder det egentligt at gå meget fint, og mærker så meget fremgang at jeg tænker, at jeg kan begynde at træne igen. Så tager jeg ned og ser en kamp, og melder til træneren, Jimmy Albrechtsen som jeg har dernede, og siger, at jeg kommer nok fra næste uge af. Og da jeg så kommer hjem fra den kamp, der får jeg så et kæmpe tilbagefald. Og får det værre end jeg nogensinde har haft det før, og ligger så derefter og kan ikke gå i skole eller noget som helst de næste to-tre måneder. Så lige med hensyn til hjernerystelse, så har jeg aldrig nogensinde tænkt at det kunne være et problem før, men der fandt jeg så ud af at det kunne være et stort problem. Så jeg gør ikke rigtig andet end at forholde mig i ro. Og på et eller andet punkt indser efter fire måneder, hvor jeg

ikke kan få pulsen op, at jeg måske nok aldrig kommer til at spille håndbold igen. (...) Det var ikke så sjovt, fordi håndbold har jo været en del af ens liv lige siden man startede – og en stor del af det. (...)” - Mikael, MSS (00:16:16-00:20:01)

Oplevelserne fra SS giver et indblik i, at de formåede enten selv eller ved hjælp af personer at se mening i deres skadesituation, vedligeholde deres motivation og komme videre derfra. For MSS træder det i højere grad frem, at de forsøgte at tilpasse sig uforudsete hændelser såsom skader og sygdomme, som prægede deres håndbold tilværelse. Det faktum, at MSS på dette tidspunkt på deres udviklingsvej var plaget af skader og sygdomme medførte samtidig, at de forsøgte at finde mening i livet ved at lade andre ting få en betydning i deres hverdag:

“Jamen det var bare svært, når min skulder gik i stykker i 2. eller 1. uge, hvor jeg trænede deroppe. Så det var svært sådan, altså når jeg ude nærmest hele sæsonen. Jeg spillede under 10 kampe, og de kampe jeg spillede vidste jeg lige så snart jeg skød, så rev jeg bare op i det inde i skulderen. Så det var sådan meget svært, fordi man kunne ligesom ikke bevise sig inde på banen. Så er det bare svært, når man kommer som ny og ikke har nogen relationer til de andre andet end håndbolden. På den måde var det et svært ophold, men altså jeg lærte mange ting og fandt ud af hvad jeg gerne ville fremadrettet (...) Jamen jeg havde jo vikarjob på en skole, hvor jeg havde idrætstimer for 8., 9. og 10. klasse. Der fandt jeg så ud af, at jeg gerne ville læse idræt, når jeg var færdig med det år deroppe” - Lasse, MSS (00:27:57-00:29:21)

På grund af skader eller sygdomme fremhævede MSS, at de fik andre prioriteter i livet, hvorfor der i denne periode begyndte at være en endnu tydeligere forskel i oplevelserne af udviklingsvejen mellem SS og MSS. Evnen til at håndtere skadessituationerne succesfuldt var mere fremtrædende for SS, der ikke søgte væk fra håndbolden i skadesperioden. Derimod lykkedes dette ikke på samme måde for MSS, som netop i skades- og sygdomsperioder søgte væk fra håndbolden og begyndte at finde interesse i andre ting.

4.3.4. Træneren præger SS mere end MSS

Modsat anden periode som U16- og U18-spiller, hvor SS og MSS fremhævede træneren som en vigtig relation for deres udvikling, ses der i denne periode en forskel i oplevelsen af træneren mellem SS og MSS. Her fremhævede SS trænerens betydning mere detaljeret end MSS:

“(…) Det er Klavs Bruun, som vi kom ind og fik. Vi spillede nogle kampe, hvor vi spillede rigtig fint, men så sat lidt over styr til sidst og så vinder vi med fire eller fem mål i stedet for at vinde med ti og den der tanke med hele tiden at gøre det bedre og det bliver aldrig godt nok. Man kan hele tiden gøre det en tand bedre, den har lagret sig rigtig meget i mig. Det er tankegangen. Det er ikke sådan, at jeg har brugt ham efterfølgende på den måde, men det er den der tankegang med hele tiden at gøre det bedre. Den

skal man hele tiden have uanset om man er spiller, træner eller hvis man ikke har den længere, så kan man ligeså godt stoppe, kan jeg huske, at han sagde. Den er begyndt at gøre sit arbejde også mod nogle af de dårlige hold. Tit spillede jeg godt mod de gode hold og så kom hverdagen og vi skulle spille mod Skive på udebane. Altså det der med at sætte en ære i, at hvis man har muligheden, så racer man dem bare over og den tankegang den har flyttet mig meget her de sidste par år.” - Patrick, SS (00:39:15-00:41:52)

“Jamen det husker jeg som rigtig, rigtig fedt. Det var lidt tilbage til noget af det, jeg gerne har villet før, og jeg synes at det er et super godt niveau til mig kan man sige. Os det der med, jeg synes niveauet er godt, men os det med hvor meget vi trods alt træner. Man kan godt have et liv ved siden af, så ja niveauet passer mig rigtig godt. Jeg synes egentligt godt jeg kan være med på det, og det er jeg egentligt overrasket over – positivt. Jeg tror også jeg får en større rolle derude end han egentlig havde regnet med træneren, og jeg også selv havde regnet med (...)” - Mikkel, MSS (00:34:30-00:35:21)

SS beskrev i højere grad træneren, og hvad det var ved træneren, som fik betydning for deres udvikling, hvorimod at MSS ikke i samme grad uddybede dette. SS udtrykte blandt andet, at deres trænere både rådgav dem om bestemte situationer, gav dem plads, når der var brug for det og samtidig også hjalp dem til at udvikle sig endnu mere. Derudover forplantede trænerens væremåde og tankegang sig også hos SS i ønsket om hele tiden at blive bedre. I modsætning til oplevelserne fra SS af trænerne som særlig betydningsfuld på forskellige måder, så prægede trænerne ikke på samme måde oplevelserne hos MSS. I stedet fremhævede MSS i større grad vigtigheden af at finde et passende niveau, have et liv ved siden af og at det sociale på holdet var bærende.

4.3.5. SS mere reflekteret og målrettet end MSS

I forlængelse af ovenstående, står det i denne periode på udviklingsvejen klart, at der ses en forskel i oplevelserne fra SS og MSS. Særligt evnen til at være målrettet og reflekteret over, hvad det krævede for at udvikle sig yderligere som håndboldspiller trådte forskelligt frem i oplevelserne mellem SS og MSS:

“(...) Nå, men så kan jeg huske, at jeg får ikke så meget spilletid i den sidste halvdel af den tredje sæson i Aalborg og det gør også, at de går ud og henter en ny venstrefløj til den kommende sæson og det var et stort slag for mig i forhold til at jeg tænkte, at jeg godt kunne bære den opgave og jeg følte egentlig, at jeg havde vist til klubben og til ledelsen, at jeg var god nok til at kunne varetage den rolle, som det nu skulle være. Det kan jeg huske, at det var jeg meget frustreret, vred og ærgerlig over og der er det også meget sigende til, hvordan jeg har udviklet mig, fordi lige da de begyndte at offentliggøre, at ham den nye fløj kom til, så begyndte jeg direkte på stram træning og bare på diæt og bare gå all-in på, at han skal ikke komme her og tage den plads fra mig. Der kan jeg huske, at der var jeg selv meget overrasket over, at jeg var så committed til at jeg vil det så gerne ved at gå ind i en diæt, fordi det har jeg aldrig gjort i mit liv før. Men det betød rigtig meget for mig og det var også det der gjorde, at jeg gik ind i det og at jeg kom tilbage i en jern form, jeg har aldrig været i så god form før (...)” - Buster, SS (00:41:58-

00:45:36)

“Altså jeg har nok valgt karrieren lidt frem for håndbolden kan man sige. Hvis jeg virkelig havde satset på håndbolden, så havde jeg nok gjort det lidt anderledes kan man sige. Især det der med at vælge og gå på universitetet og vælge en relativt fysisk krævende uddannelse. Det er selvfølgelig ikke så smart i forhold til at spille elitehåndbold. På gymnasiet, der kan man sige, der fik jeg sådan lidt en Team Danmark ordning. Jeg havde ikke en 4-årig uddannelse, men jeg kunne ligesom når jeg skulle til samling og sådan, så fik jeg ligesom fri og de sagde ikke noget til det. Jeg kunne også få noget lektiehjælp, hvis jeg ville. Så det har egentligt altid været fint nok på gymnasiet. Det tror jeg ikke har holdt mig tilbage sådan set. Der har jeg kunnet træne når jeg ville, ikke.” - Mikkel, MSS (00:49:21-00:50:06)

Denne målrettethed begyndte allerede at træde frem i anden periode for SS og voksede endnu mere for SS i tredje periode. Oplevelserne fra SS giver et indblik i, hvilke tanker og handlinger de gjorde sig for at flytte deres håndboldudvikling yderligere i positiv retning. De tog ved lære ved tidligere situationer således at, når de kom i lignende situationer havde de reflekteret over, hvad de kunne gøre bedre næste gang. Derudover arbejdede SS målrettet, ikke nødvendigvis med specifikke deadlines, men mere med realistiske mål, som de selv fandt opnåelige. I denne periode på udviklingsvejen handlede det for SS dermed om hele tiden at blive bedre, hvilket den refleksive og målrettede tilgang kan være et udtryk for. Modsat SS, giver oplevelserne fra MSS ikke samme indblik i den målrettede og refleksive tilgang om deres håndboldudvikling, idet uddannelsen blev valgt til, hvilket i nogle tilfælde blev på bekostning af deres håndboldudvikling.

4.4. Hver spillers udviklingsvej er unik

Selvom både SS og MSS undervejs havde mange oplevelser, der var sammenlignelige, så viste oplevelserne af SS og MSS om udviklingsvejen samtidig også, at de hver især havde oplevelser, som gjorde deres udviklingsveje unikke (bilag 8.10.). Eksempelvis oplevede en fra SS i løbet af anden periode, at hans forældre blev skilt. Dette oplevede han som en hård periode i hans udvikling, hvor kammeratskabet med en holdkammerat samt en ungdomskontrakt, gjorde, at han kunne forblive på samme niveau:

“Det var med til at udvikle mig helt vildt, men ellers så det jeg husker mest fra det år, det er nok, at som også betød en lille smule for min håndboldkarriere, at mine forældre blev skilt på det tidspunkt. Og det ramte mig nok lidt hårdere end hvad jeg lige havde forventet. Og var faktisk tæt på at flytte hjem os, fordi at de blev skilt. På grund af at der ikke var økonomi til det heller i familien. Så det ramte mig rigtig, rigtig meget det år der. (...) Jamen så får jeg min første kontrakt faktisk som 1. års U18. Og det reddede mig jo så lidt i at økonomien med mine forældre ikke var til det, så de betalte opholdet for mig på college. (...) Så der boede jeg stadigvæk på college og fik min første kontrakt, som gav mig muligheden

for at blive på college. (...) Ja, altså det var jo lidt sådan et meget vigtigt tidspunkt, fordi at jeg kunne lige så godt have stoppet med at spille håndbold på det tidspunkt der og flytte hjem til Aalestrup. Eller ikke stoppe med at spille håndbold, men stoppe her i Aalborg. Det var virkelig vigtigt at jeg ikke gjorde det, og at Jan han troede så meget på mig på det tidspunkt og ville give mig en kontrakt, fordi ellers så kunne jeg ikke have været fortsat på college og så kunne jeg ikke have fortsat med at spille i Aalborg (...)" - René, SS (00:09:06-00:10:59) (00:28:28-00:29:22)

Denne oplevelse giver et indblik i, hvilken betydning han tillagde det, at forældrene blev skilt, men at han omkring samme tidspunkt fik tilbudt en ungdomskontrakt for at kunne fortsætte med håndbolden i Aalborg, hvilket var vigtigt for hans fortsatte udvikling som håndboldspiller. Derudover udtrykte han en anden oplevelse i hans karriere, hvordan han som den eneste fra både SS og MSS blev udtaget direkte til ungdomslandsholdet uden at have været en del af DHF-talenttræning:

"(...) Ja, jeg blev jo ikke udtaget til noget talenttræning eller noget. Jeg blev udtaget direkte til landsholdet, og det var jo meget sådan usædvanligt, at man ikke blev udtaget til noget talenttræning. Men Claus han så mig spille en kamp, og ringede til mig dagen efter og sagde at han gerne ville have mig med. Og det var da et kæmpe skulderklap for mig allerede, der som 1. års U18 var det vel." - René, SS (00:26:29-00:27:02)

Derudover fremhævede en spiller fra henholdsvis SS og MSS i løbet af deres udviklingsvej betydningen af, at de var venstrehåndede, hvilket var adgangsgivende for dem på forskellige tidspunkter:

"(...) Men efter at jeg fik lov til at prøve at fejle nogle gange det første halve år, så begyndte det virkelig at vende efter jul. Der fik jeg og træneren nok profit ud af at have lidt tålmodighed med de unge spillere, fordi man skal stå og prøve at lave fejlene før man lærer af dem og så er opgaven jo at lære af dem, så man ikke laver de samme fejl igen og igen. Jeg tror, at det var noget af det, som gjorde, at jeg kom til at spille noget hurtigere og så det med venstrehåndet. Det kommer man ikke udenom, men jeg tænkte meget over de fejl, jeg lavede." - Patrick, SS (00:24:49-00:27:43)

"Øhm og så har det altid været sådan, at jeg som 2. års spiller, der havde vi et sindssygt godt hold, der var jeg med på førsteholdet og har et eller andet sted altid været den dårligste spiller, men på det bedste hold, fordi jeg havde det privilegium at være venstrehåndet og være højrefløj (...)" - Chris, MSS (00:00:46-00:01:53)

Begge spillere tillagde det en betydning, at de var venstrehåndede og at det på forskellige tidspunkter havde påvirket deres udviklingsvej. For den ene spiller gav træneren ham plads til at fejle og lære af fejlene, mens det for den anden spiller var det et privilegium at være venstrehåndet, da det blev adgangsgivende for at være med på det bedste hold på trods af, at han selv havde en oplevelse af at være den dårligste spiller på holdet. Den

venstrehåndede spiller fra MSS var derudover den eneste, som gennem hele hans udviklingsvej havde spillet i den samme klub:

"(...) Hvad kan man sige, nogle mindre klubber i 2. Division havde spurgt om jeg ville have lyst til at komme derud og spille, men for mig, der handler det om, altså jeg har altid spillet i FIF og på en eller anden måde oppe i mit hoved vil det være snyd at få spilletid ved at tage til en anden klub. Jeg vil godt gøre det i FIF." - Chris, MSS (00:21:17-00:21:55)

På trods af at han havde muligheder for at tage andre steder hen og få mere spilletid, var det aldrig en mulighed for ham, da det ville være snyd at få spilletid andre steder end i den klub, som han havde spillet for i hele hans liv. En anden spiller fra MSS fremhævede også en særlig episode undervejs på hans udviklingsvej, som havde stor indvirkning på hans udvikling:

"Ja, 2008 sommerlejr. Og ehm, der da jeg er med første gang og vi træner sindssygt meget – der ender det faktisk med, at landstræneren han siger til mig, at jeg er blevet udtaget til at spille med til EM-slutrunden efter sommerferien. (...) jeg kunne ikke på nogen måde lide ham træneren her. Jeg synes, at han var ubehagelig, og generelt den måde han sådan kørte det hele på. Jeg kunne ikke lide det og brød ikke særlig meget om det. Så jeg var næsten sådan... jeg var ikke glad for at blive udtaget. Det var en ret mærkelig fornemmelse, fordi det var det man havde drømt om, men i virkeligheden så var jeg sådan her "Gider jeg overhovedet spille for ham? Altså kan jeg se mig selv præstere, hvis jeg synes at træneren er så ubehagelig, ikke?" Og der konkluderer jeg så, at det vil jeg faktisk ikke. Der tager jeg en beslutning, men man kan sige – jeg kan ikke sige til ham, at jeg ikke kan lide ham, fordi det vil ikke føre til noget som helst andet end at jeg bare vil blive svinet til, så jeg havde nogle forskellige småskader, som fyssen også havde kigget på (...)" - Mikkel, MSS (00:11:48-00:15:13)

Hans oplevelse af episoden med U-landsholdstræneren giver et indblik, hvilken betydning trænerens væremåde kan have for spillerens udvikling. Selve trænerfyringen var ikke i sig selv unik for spilleren, da nogle af spillerne fra SS også fremhævede oplevelsen af disse, men episoden var betydningsfuld i hans oplevelser af sin tilstedeværelse på U-landsholdet.

Noget af det der også gjorde udviklingsvejene unikke i oplevelserne fra SS og MSS har været, at skader ofte har banet vejen til succes særligt for SS. Med andre ord, den enes død, den andens brød. Disse oplevelser af at være på det rigtige sted på det rigtige tidspunkt, var noget, som SS oplevede på forskellige tidspunkter på deres udviklingsvej:

"Jamen så spillede jeg jo, der havde vi jo et fint hold, men så blev vi jo slået sammen, hvor det blev lidt den her AaB konstellation igen bare med håndbold. Der kom rigtig mange udefra, som skulle til nogle prøve-træninger og alt sådan noget. Der var jeg ikke så god og præsterede heller ikke det bedste jeg kunne have gjort og der kom jeg så ikke med i første omgang. Der var vi så også 1. års og der var to 1. års eller 2. års spillere, som kom med i første omgang på det AaB hold der og så brækker den ene foden i en fodboldkamp og så er det egentlig derfor, at jeg kommer med i de første måneder eller halv år indtil han ligesom kommer på højkant igen, men så i den tid der, der har jeg så nået at udvikle mig,

spille og træne sammen med nogle som var bedre end mig (...)" - Patrick, SS (00:07:01-00:08:29)

"Jamen så, sæsonen efter er det faktisk meningen at jeg skal være lejet ud som 2. års senior til Team Vesthimmerland, og spiller nok også de første 10 kampe dernede. Men en skade i truppen i Aalborg Håndbold gør så, at jeg bliver kaldt tilbage og spiller måske 15 kampe på Aalborg Håndbolds førstehold i den sæson. I hvert fald defensivt. Det gav mig virkelig hård på brystet og mod på mere. Det var en rigtig, rigtig god tid. (...) Altså det var virkelig lærerigt og jeg stod sammen med nogle af de bedste i Danmark i den sæson der, og havde Nicolaj Jacobsen som træner, der også var rigtig god til at lære fra sig. Jeg var jo stadig en ung dreng, som stadig ikke vidste hvor fanden i helvede det hele skulle gå hen ad. Så ja, det var faktisk et rigtig vigtigt tidspunkt i min karriere, at jeg kom til at spille noget ligabold, fordi ellers tror jeg godt jeg kunne komme til at gå lidt i stå i Team Vesthimmerland." - René, SS (00:15:10-00:16:29)

Oplevelserne hos SS giver et indblik i, at det kan være svært at forudsige, hvad der kommer til at ske på ens udviklingsvej. Af og til sker der hændelser, der er ude af ens kontrol, men som kan vise sig at få positiv indflydelse på ens udvikling. Dermed gav oplevelserne fra SS og MSS et indblik i, at der også kan være en grad af tilfældighed indblandet på udviklingsvejen, men for SS var der også en grad af risikovillighed forbundet, idet de bragte sig selv i en situation, hvor muligheden for succes var et kalkuleret udbytte af deres valg. Samtidig trådte det også særligt frem i oplevelserne fra SS, at når disse situationer opstod, så udnyttede de dem og slog til.

5. Diskussion

I diskussionen vil læseren blive præsenteret for de mest interessante fund, som vil blive diskuteret i forhold til den eksisterende viden om udviklingsveje og talentudvikling. Diskussionen er blevet inddelt i fem emner; "Svært at forudsige hvem der bliver succesfuld til og med 2. års U14", "Håndteringen af ungdomsuddannelsen ved siden af håndbolden", "Håndteringen af DHF-talentsystem", "Håndteringen af de første seniorår", "Trænerens indflydelse på udviklingsvejen", "Fremtidige studier om udviklingsvejen", som vil blive præsenteret nedenfor.

5.1. Svært at forudsige hvem der bliver succesfuld til og med 2. års U14

Både de succesfulde spillere (SS) og de mindre succesfulde spillere (MSS) fremhævede i deres oplevelser, at de i løbet af deres udviklingsvej havde haft op- og nedture og mødt udfordringer undervejs, som de forsøgte at håndtere. Deres oplevelser bærer ikke præg af, at deres udviklingsvej har forløbet lineært, men at den har været dynamisk og rodet. I forlængelse af dette fremhæves det netop af Abbott et al. (2005), at det er vigtigt at anerkende udviklingsvejen som en dynamisk og rodet færd, på grund af de mange forskellige stadier en succesfuld atlet skal gennemgå på udviklingsvejen, og at disse stadier kan optræde på forskellige niveauer.

Oplevelserne fra SS og MSS kan samtidig bidrage til diskussionen om tidlig talentidentifikation. Til og med 2. års U14 var der ingen indikationer på ud fra oplevelserne fra SS og MSS, hvem der ville blive mest succesfulde. En fra SS beskriver sig selv, som: *"jeg var også elendig til at starte med, så det var ikke, det lå i kortene, at jeg skulle komme til at spille liga på et tidspunkt"*. Ligeledes fortæller en anden fra SS, at: *"jeg kan i hvert fald huske, da jeg startede, der spillede jeg fløj. Året efter der begyndte jeg måske at komme lidt ud bagved, men spillede fløj en del år. Jeg var ikke særlig god"*. Hos MSS var det sigende, at de var en del af et godt hold, hvilket en fra MSS udtrykker: *"vi klarer os ret godt der i ungdomsårene på Sjælland, ikke. Vi spillede kun mod sjællandske hold der. Men der var vi*

sådan et af de bedste hold i rigtig mange år. Og kommer også med til sjællandsk mesterskab og vandt, og var med til et enkelt DM, har vi også været". Det er først som U16- og U18-spiller, der begynder at komme udslag i oplevelserne fra SS og MSS, som kan give en indikation for fremtidig succes. Fra 1. års senior indikerer flere oplevelser fra SS og MSS yderligere, hvem der bliver succesfuld. Dermed giver oplevelserne fra SS og MSS et indblik i, at jo ældre SS og MSS bliver, jo tydeligere bliver forskellen mellem dem, hvormed det bliver nemmere at se, hvem der bliver succesfuld. I den forlængelse påpeger Abbott et al. (2005), at tidlige præstationer er en ringe indikator for, hvem der bliver succesfuld, samt at udviklingen af talent kan ses som funktionen af tid. Hvis dette studie kun havde oplevelser til og med 2. års U14, ville det heller ikke have været muligt at identificere, hvem af de otte spillere, der senere ville blive succesfulde, hvorfor oplevelserne fra SS og MSS kan give talentudviklere, trænere og forældre et indblik i, at udvælgelse af talenter på et tidligt stadie ikke nødvendigvis skal forekomme, da det ud fra oplevelserne SS og MSS først er senere på udviklingsvejen det viser sig, hvem der bliver succesfuld. En senere udvælgelse vil ifølge Copley et al. (2009) betyde, at talentudviklere og trænere vil have en større pulje af talenter af vælge imellem på et senere tidspunkt, da tidlig talentidentifikation er forbundet med en større risiko for at mindske puljen af talenter. Dette går hånd i hånd med Henriksen (2011), der fraråder klubber eller forbund at selekttere aktivt frem til puberteten, da det er umuligt at forudsige et talents fremtidige potentiale.

5.2. Håndteringen af ungdomsuddannelsen ved siden af håndbolden

Da SS og MSS påbegyndte en ungdomsuddannelse efter folkeskolen, gav oplevelserne et billede af, at MSS havde sværere ved at håndtere en sådan overgang uden for sporten end SS. Overgangen fra folkeskolen videre til en ungdomsuddannelse kan, ifølge Stambulova et al. (2009) karakteriseres som en forudsigelig overgang udenfor sporten, da det er et muligt næste skridt i ens uddannelse efter folkeskolen. Omvendt kan det diskuteres om denne forudsigelige overgang udenfor sporten, kan have en ikke-normativ karakter inden for sporten grundet uforudsigeligheden om, hvordan overgangen til en ungdomsuddannelse vil påvirke en håndboldspillers udvikling. SS fremhævede forskellige måder, hvorpå SS kunne

håndtere ungdomsuddannelsen i sammenhæng med deres håndboldudvikling. De fremhævede blandt andet brugen af holdkammerater og ligesindede gymnasiekammerater fra sportsklasser eller college, som vigtige i forhold til at komme igennem ungdomsuddannelsen, fordi man: *“ligesom var fælles om tingene og vi gjorde det sammen. Ellers så tror jeg sgu ikke at jeg var kommet igennem min HHX”*. En fra SS fremhævede blandt andet, at der fra: *“skolens side blev der også taget lidt mere hensyn.”* Hvis man havde nogle perioder, hvor man var med ungdomslandsholdet og ikke var i skole i lang tid, så fik man: *“lov til ikke at skulle aflevere, fordi man har været meget væk eller trænet meget med ligaen”*. En anden fra SS oplevede, at: *“det var også rigtig vigtigt for min uddannelse, at jeg havde nogen til at kunne sørge for min kost. Ellers så tror jeg godt at det kunne være blevet problematisk”*. Det, der blev fremhævet i oplevelserne fra MSS efter starten i gymnasiet, var, at det blev svært at vurdere, hvad man helst ville, fordi: *“at det er ret fedt at gå i gymnasiet”* og *“det var ligesom at komme ind i en ny verden”*. Skolen blev ikke prioriteret højere end håndbolden af den grund, men: *“det var mere festerne, som var svære at sige nej til”*. Det kan diskuteres ud fra oplevelserne fra SS og MSS, om SS har været i bedre i stand til at håndtere kravene fra sporten sideløbende med deres ungdomsuddannelse, men også om håndteringen af ungdomsuddannelse ved siden af ens håndboldudvikling kan være indikator for fremtidig succes. Det særlige for oplevelserne fra SS, at de fremhævede social support som hjælp til at håndtere ungdomsuddannelsen, hvilket ifølge Stambulova et al. (2009) er en af atletens vigtigste ressourcer i forbindelse med karriere overgange, hvorfor det kan diskuteres om netop den sociale support på bestemte tidspunkter er afgørende for fremtidig succes.

5.3. Håndteringen af DHF-talentsystem

Da tidspunktet indtraf, hvor SS og MSS blev indsluset i DHF-talentsystem, kan det udledes af deres oplevelser, at talentudviklere, trænere og forældre skal være særlig opmærksomme på denne overgang, da den af både SS og MSS opleves som hård primært grundet en stor træningsmængde. SS og MSS udtrykte i deres oplevelser om tiden i DHF-talentsystem, at det: *“mere var et fysisk og psykisk pres end sjovt at komme til”* og at det sjoveste var: *“når vi var færdige og kunne sidde og hygge på værelserne med den klan, som vi ligesom havde fra*

vores eget hold. Det var egentlig det, som betød mest". Dog gav oplevelserne fra SS et dybere indblik i, hvordan de forsøgte at håndtere denne tid. En fra SS overvejede at melde fra til træning i DHF-talentsystemet, fordi han ikke følte, at han var i betragtning til at komme på landsholdet. Hans træner overtalte ham og sagde: *"du har satme ikke særlig lang vej igen til at komme med på de der landsholdssamlinger, så jeg synes, at du lige skal give det en chance"*, hvilket en måned senere udmøntede sig i en udtagelse til en landsholdssamling. I oplevelserne fra SS fremhæves trænere, som var i stand til at skabe mening hos SS ved at motivere dem til at fortsætte. Da MSS ikke på samme måde udtrykte oplevelser om brugen af trænere eller andre som en ekstern ressource på dette tidspunkt på udviklingsvejen, kan det omvendt diskuteres om robustheden hos SS med at være vedholdende, er et udtryk for vigtigheden af relationer til at kunne håndtere kravene fra DHF-talentsystem effektivt på dette tidspunkt på udviklingsvejen. I den forbindelse fremhæves det af Stambulova et al. (2009), at brugen af eksterne faktorer, som social support, kan være afgørende for, om en karriere overgang bliver succesfuld, hvor netop vigtigheden af social support, som fremhæves mere af SS end MSS på dette tidspunkt, kan have været udslagsgivende for deres udviklingsvej. Ligeledes fremhæver Abbott et al. (2005) netop atletens evne til at håndtere ustabile perioder på udviklingsvejen, som nøglen til en succesfuld overgang til videreudviklingen af ens talent. Derfor kan håndteringen af perioden, hvor DHF-talentsystemet begynder at indtræffe på udviklingsvejen, være en indikator for fremtidig succes. Dog kan det omvendt ikke udelukkes, at fremtidig succes kan opnås uden at være en del af DHF-talentsystem, da spillernes udviklingsveje i indværende speciale har vist unikke karaktertræk.

Det kan i den forbindelse diskuteres om SS på dette tidspunkt begyndte at vise større robusthed end MSS, der ifølge Crust (2007) er en egenskab, der gør spilleren i stand til effektivt at håndtere kravene fra sporten. Omvendt kan det også diskuteres om det faktum, at SS fremhævede flere succesoplevelser end MSS, ifølge Côté et al. (2005), skyldes, at et individs evne til at huske bestemte hændelser kan være påvirket af ens nuværende følelser og holdninger eller af, hvordan man havde håbet hændelsen forløb. Derfor må det også tages i betragtning, hvorvidt SS har haft nemmere ved at fremhæve succesfulde oplevelser på deres udviklingsvej end MSS.

5.4. Håndteringen af de første seniorår

Den sidste overgang, hvor der blev udtrykt en forskel i oplevelserne hos SS og MSS, er overgangen fra junior til senior. Oplevelserne fra både SS og MSS viste, at denne overgang ikke var nem at håndtere, hvilket også Wylleman et al. (2014) fremhæver som en vanskelig overgang. Fra at have arbejdet sig op til at være en af stjernerne som U18, så ændrede det sig som seniorspiller, fordi: *“man kom allernederst i hierarkiet”* og *“nu var man lige pludselig den dårligste”*. Det medførte tanker omkring: *“om man overhovedet er god nok til at tage det skridt der”*. Men gældende for både SS og MSS var, at de relativt hurtigt i deres seniorår besluttede sig for at skifte klub, og løb en risiko ved at finde et andet sted, hvor mulighederne for udvikling var større. Nogle af grundene til klubsiftet var blandt andet, at: *“(…) det er første gang jeg rammer over 100 kilo. Det er der hvor jeg ligger og virkelig har tid til at lægge på fysisk”* samt at *“det ligesom det naturlige skridt at rykke til Silkeborg-Voel. Også fordi jeg havde lidt kontakt med BSV, så jeg kunne træne med dem og så spille der”*. Det kan diskuteres om, SS var bedre end MSS til at håndtere klubsiftet. I forbindelse med klubsifter ses der et skel i oplevelserne hos SS og MSS, idet alle fra MSS blev sat tilbage af skader. Det kom til udtryk ved, at: *efter fjerde kamp der får jeg så en alvorlig hjernerystelse, der gør, at jeg ikke er i Team Sydhavsørerne mere”* og *“jeg spillede under 10 kampe, og de kampe jeg spillede vidste jeg lige så snart jeg skød, så rev jeg bare op i det inde i skulderen.”* For SS var det snarere skaderne hos andre spillere, der blev adgangsgivende til at tage næste skridt i udviklingen. Dette udtrykkes i denne oplevelse fra en spiller fra SS, der var lejet ud til en anden klub: *“en skade i truppen i Aalborg Håndbold gør så, at jeg bliver kaldt tilbage og spiller måske 15 kampe på Aalborg Håndbolds førstehold i den sæson. I hvert fald defensivt. Det gav mig virkelig hård på brystet og mod på mere. Det var en rigtig, rigtig god tid”*. Men ud over skaderne, viste oplevelserne fra SS og MSS også et skel i forhold til den beslutsomhed og målrettethed, som prægede mere oplevelserne fra SS: *“lige da de begyndte at offentliggøre, at ham den nye fløj kom til, så begyndte jeg direkte på stram træning og bare på diæt og bare gå all-in på, at han skal ikke komme her og tage den plads fra mig. Der kan jeg huske, at der var jeg selv meget overrasket over, at jeg var så committed til at jeg vil det så gerne ved at gå ind i en diæt, fordi det har jeg aldrig gjort i mit liv før. Men det betød rigtig meget for mig og det var også*

det der gjorde, at jeg gik ind i det og at jeg kom tilbage i en jern form, jeg har aldrig været i så god form før (...)". Idet skader i højere grad prægede oplevelserne hos MSS end SS kan det diskuteres, om håndteringen af skader er en indikator for fremtidig succes, idet MSS ovenpå skaderne droslede ned for håndbolden og i højere grad valgte uddannelsen til: *"jeg havde jo vikarjob på en skole, hvor jeg havde idrætstimer for 8., 9. og 10. klasse. Der fandt jeg så ud af, at jeg gerne ville læse idræt, når jeg var færdig med det år deroppe"*. I forlængelse af dette kan det omvendt diskuteres, om oplevelserne fra SS og MSS også viser, at der kan forekomme tilfældigheder på udviklingsvejen, som er afgørende for fremtidig succes. I den forbindelse fremhæves det af Gagné (2004), at sandsynligheden for tilfældigheder sker som en uhåndterbar påvirkning på en atlets udviklingsvej, hvorfor det kan argumenteres for, at udviklingsvejen netop er af kompleks karakter og fremtidig succes derfor bliver svær at forudsige. Dog kan det diskuteres ud fra oplevelserne fra SS og MSS, om SS har været i bedre stand til at håndtere skaderne på dette tidspunkt af udviklingsvejen, idet både Abbott et al. (2005) og Crust (2007) fremhæver vedholdenhed, målrettethed og evaluering af egne præstationer som vigtige psykologiske egenskaber for at kunne håndtere ustabile perioder, da disse egenskaber er mere fremtrædende i oplevelserne fra SS end hos MSS. Ud fra oplevelserne tegner der sig et mønster af, at SS har været mere målrettede og haft en mere refleksiv tilgang til deres udvikling og de valg, som de har gjort sig for at blive succesfulde. Men om disse psykologiske egenskaber i deres oplevelser har været en afgørende faktor for succes hos SS er, ifølge Crust & Azadi (2010) spekulativt, når det tages med i overvejelserne hvilke andre parametre, der er afgørende for succes.

5.5. Trænerens indflydelse på udviklingsvejen

En af de øvrige faktorer, der prægede oplevelserne fra SS mere end MSS, var trænerens indflydelse. Om det er ensbetydende med, at SS har haft flere betydningsfulde trænere på udviklingsvejen må være usagt, men faktum er, at SS oftere end MSS udtrykte betydningen af deres træner, særligt i seniorårene. Fra SS fremhæves blandt andet følgende: *Det er tankegangen. Det er ikke sådan, at jeg har brugt ham efterfølgende på den måde, men det er den der tankegang med hele tiden at gøre det bedre. Den skal man hele tiden have*

uanset om man er spiller, træner eller hvis man ikke har den længere, så kan man ligeså godt stoppe, kan jeg huske, at han sagde.”, hvorimod MSS ikke på samme måde fremhævede træneren i beskrivelse af den klub, han var en del af: *“Det var lidt tilbage til noget af det, jeg gerne har villet før, og jeg synes at det er et super godt niveau til mig kan man sige. Os det der med, jeg synes niveauet er godt, men os det med hvor meget vi trods alt træner. Man kan godt have et liv ved siden af, så ja niveauet passer mig rigtig godt. Jeg synes egentligt godt jeg kan være med på det, og det er jeg egentligt overrasket over – positivt. Jeg tror også jeg får en større rolle derude end han egentlig havde regnet med træneren, og jeg også selv havde regnet med (...)”*. At træneren prægede oplevelserne fra SS i højere grad end MSS kan samtidig også være en indikator for, at netop træneren er en afgørende relation for, hvem der får fremtidigt succes. For SS var det ikke nødvendigvis en træner, som var en del af spillerens karriere over en længere periode, men i den relation de to havde, tog SS nogle meningsfulde ting med sig fra træneren. Derfor kan det samtidig diskuteres, om SS har tilegnet sig flere kompetencer, værdier og færdigheder end MSS til at håndtere forskellige overgange på deres udviklingsvej, som ifølge Stambulova et al. (2009) er et resultat af den sociale support, der gives til en atlet. Ifølge Stambulova et al. (2009) er betydningen af social support via en relation netop en atlets vigtigste ressource i både op- og nedture, til meningsløse træninger og konkurrencer i starten og slutningen af en karriere, hvorfor træneren kan være af stor betydning for en håndboldspillers udvikling. I forlængelse af den sociale support, kan det omvendt diskuteres, om denne er et resultat af, at SS har været bedre end MSS til at udnytte styrkerne i de miljøer, som de har indgået i. Henriksen (2011) fremhæver netop en atlets evne til at udnytte miljøernes styrker og kompensere for dets svagheder, som værende vigtige i udvikling af talent. Omvendt er det vigtigt at have for øje, om fremhævnningen af træneren i oplevelserne hos SS er et udtryk for, at SS netop i disse situationer oplevede succes, og dermed fremhævede det positive ved dem (Côté et al. 2005)

5.6. Fremtidige studier om udviklingsvejen

Oplevelserne fra SS og MSS giver et indblik i, at deres udviklingsvej har været kompleks blandt andet grundet den unikhed, som hver udviklingsvej besidder. Denne unikhed i

oplevelserne på udviklingsvejen hos SS og MSS kan være svær at indramme i en model om udviklingsvejen. En sådan model er DMSP-modellen (Côté et al. 2007), som er fremstillet på tværs af mange sportsgrene, men i tråd med forslaget fra Storm et al. (2012) om at undersøge udviklingsvejen specifikt i en sportsgren, kan oplevelserne fra SS og MSS skabe en øget bevidsthed om udviklingsvejen i herre-håndbold. Med et holistisk-økologisk perspektiv på udviklingsvejen kan oplevelserne fra SS og MSS være med til at skabe en dybere bevidsthed om, hvornår de forskellige miljøer påvirker en herre-håndboldspillers udvikling. Dermed kan det diskuteres, om der fra et holistisk-økologisk perspektiv på talentudvikling er et behov for en model om udviklingsvejen, eller der med udgangspunkt i oplevelserne fra SS og MSS i fremtidige studier mere skal efterspørges en endnu større bevidsthed om betydningen af relationelle forhold for udviklingsvejen for at blive klogere på, hvordan udviklingsvejen former sig. Da oplevelserne fra SS og MSS særlig bærer præg af, at SS er mere mentalt robuste og målrettede end MSS, kan et fremtidigt studie undersøge om succesfulde håndboldspillere generelt er bedre til at håndtere modstand og udfordringer end mindre succesfulde håndboldspillere ved inddragelse af kvantitative forskningsmetoder. Et andet spørgsmål, som på baggrund af dette speciale trænger sig på, er hvornår denne målrettethed og refleksivitet vokser for SS. Grundet den retrospektive tilgang i dette speciale kan et fremtidigt studie undersøge, om der hos unge håndboldspillere allerede er oplevelser, der udtrykker denne målrettethed og refleksive tilgang, da denne anses som afgørende betydning for fremtidig succes ud fra oplevelserne fra de succesfulde og mindre succesfulde spillere.

6. Konklusion

Dette speciale har ønsket at undersøge hvordan succesfulde og mindre succesfulde danske herre håndboldspillere har oplevet deres udviklingsvej. Specialet har vist, at både succesfulde og mindre succesfulde danske herre håndboldspillere oplevede udviklingsvejen som værende udfordrende og til tider hård.

Både de succesfulde og mindre succesfulde spillere oplevede mange forskellige personer på deres udviklingsvej heriblandt holdkammerater og forældre. Trænerens betydning blev oftere fremhævet, som fordrende af de succesfulde spillere, hvorfor træneren kan have stor betydning for en håndboldspillers fremtidige succes. Derudover fremhævede de succesfulde og mindre succesfulde håndboldspillere særligt tre overgange i deres oplevelser af deres udviklingsvej. Både de succesfulde og de mindre succesfulde håndboldspillere oplevede tiden i DHF-talentsystem som værende hård. Samtidig oplevede de mindre succesfulde håndboldspillere kombinationen af ungdomsuddannelsens sociale liv og håndbolden som svær at håndtere, hvorimod de succesfulde spillere ikke havde samme oplevelse af forholdet mellem ungdomsuddannelsens sociale liv og håndbold på dette tidspunkt. De succesfulde og mindre succesfulde håndboldspillere fremhævede ligeledes overgangen til seniorårene, hvor særligt evnen til at håndtere skader, klubsifte og øget konkurrence adskilte sig mellem de to grupper.

Dette speciale fandt ud fra med udgangspunkt i de succesfulde og mindre succesfulde spilleres oplevelser af deres udviklingsvej, at håndteringen af en ungdomsuddannelse ved siden af håndbold, tiden i DHF-talentsystem og de første år som seniorspiller kan være indikator for en dansk herre håndboldspillers fremtidige succes. Derfor er disse tre tidspunkter særlig vigtige på udviklingsvejen, som talentudviklere, trænere, forældre og unge danske herre håndboldspillere kan tage i betragtning i arbejdet med udviklingsvejen i dansk herrehåndbold. Desuden indikerer ingen af oplevelserne fra de succesfulde og mindre succesfulde håndboldspillere, at en aktiv selektion af spillere til og med 2. års U14 er hensigtsmæssig, da oplevelserne af udviklingsvejen ligner hinanden.

7. Referencer

Artikler

Abbott, Angela, Button, Chris, Pepping, Gert-Jan & Collins, Dave (2005) Unnatural Selection: Talent Identification and Development in Sport. *Nonlinear Dynamics, Psychology, and Life Sciences*, 9, 1.

Andrikonos, Georgios; Elumaro, Adeboye I.; Westbury, Tony & Martindale Russell J. J. (2015) "Relative age effect: implications for effective practice". *Journal of Sports Sciences*, DOI: 10.1080/02640414.2015.1093647

Bazeley, Pat & Jackson, Kristi (2013) "Qualitative Data Analysis with NVivo" in SAGE Publication, London.

Bjørndal, Thue Christian; Andersen, S. Svein & Ronglan, Tore Lars (2015) Talent development as an ecology of games: A case study of Norwegian handball, *Japanese journal of physical fitness and sports medicine*, DOI: 10.7600/jspfsm.65.162

Bloom, Benjamin S. (1985). *Developing talent in young people*. New York: Ballantine

Braun, Virginia and Clarke, Victoria (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 2, 77-101.

Bucholtz, Mary (2000) The Politics of Transcription. *Journal of Pragmatics*, 32, 1439-465.

Carter, Stacy M. & Little, Miles (2007) Justifying Knowledge, Justifying Method, Taking Action: Epistemologies, Methodologies, and Methods in Qualitative Research. *Qualitative Health Research*, 17, 10, 1316-1328.

Cobley, Steve, Baker, Joe, Wattie, Nick, & McKenna, Jim (2009). Annual age-grouping and athlete development. *Sports Medicine*, 39, 3, 235-256. doi: 0112-1642/09/0003-0235/\$49.95/080

Collins, Dave & MacNamara, Aine (2012) The Rocky Road to the Top - Why Talent Needs Trauma. *Sports Med*, 42, 11, 907-914. doi: 0112-1642/12/0011-0907/\$49.95/0

Collins, Dave, MacNamara, Aine & McCarthy, Neil (2016) Super Champions, Champions, and Almosts: Important Differences and Commonalities on the Rocky Road. *Front. Psychol.* 6:2009. doi: 10.3389/fpsyg.2015.02009

Côté, Jean, Ericsson, K. Anders & Law, Madelyn, P. (2005) Tracing the Development of Athletes Using Retrospective Interview Methods: A Proposed Interview and Validation Procedure for Reported Information. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17, 1-19. doi: 10.1080/10413200590907531

Côté, Jean; Horton, Sean; MacDonald, Dany & Wilkes, Scott (2007) The Benefits of Sampling Sports During Childhood. *Sport Research Intelligence sportive (SIRC)*.

Crust, Lee (2007) Mental toughness in sport: A review, *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 5:3, 270-290, DOI: 10.1080/1612197X.2007.9671836

Crust, Lee & Azadi, Kayvon (2010) Mental toughness and athletes' use of psychological strategies, *European Journal of Sport Science*, 10:1, 43-51, doi: 10.1080/17461390903049972

Ericsson, K. Anders, Krampe, Ralf T. & Tesch-Römer, Clemens. (1993) The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychol Rev*, 100: 363-406 81

Gagné, François (2004) Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, Vol. 15, No. 2, December 2004. doi: 10.1080/1359813042000314682

Hessellund, Jacob & Thomsen, Mads Søndergaard (2016) U21-landsholdsspilleres oplevelser af relativ alderseffekt i dansk herrehåndbold, Institut for Medicin & Sundhedsteknologi, Aalborg Universitet (ikke udgivet)

Helsen, Werner F., Hodges, N.J., Van Winckel, Jan. & Starkes, Janet L. (1998) The roles of talent, physical precocity and practice in the development of soccer expertise. *Journal of Sports Science*, 18, 727-736. doi: 10.1002/(SICI)1520-6300(1998)10:6<791::AID-AJHB10>3.0.CO;2-1

Jones, Graham; Hanton, Sheldon, & Connaughton, Declan (2002) What is this thing called mental toughness? An investigation of elite sport performers. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14, 205-218.

Middleton, S. Cory; Marsh, Herbert W.; Martin, Andrew J.; Richards, Gary E.; Sallis, Jacqueline, & Perry, Clark (2004) The Psychological Performance Inventory: Is the mental toughness test tough enough? *International Journal of Sport Psychology*, 35, 91-108.

Moesch, Karin; Hauge, Marie-Louise Trier; Wikman, Johan Michael; Elbe, Anne-Marie (2013) Making it to the top in team sports: Start later, intensify, and be determined. *Talent Development and Excellence*, 5 (2), 85-100.

Rossing, Niels Nygaard, Lilholt, Rasmus Mølgaard. & Karbing, Dan Stieper (2015) Relativ alderseffekt i børne- og ungdomshåndbold. Institut for Medicin og Sundhedsteknologi. Aalborg Universitet

Schorer, Jörg, Cobley, Steve, Büsch, D., Bräutigam, H. & Baker, Joe (2009) Influences of competition level, gender, player nationality, career stage and playing position on relative

age effects. *Scandinavian Journal of Medicine & Science In Sports*, 19, 720-730. doi: 10.1111/j.1600-0838.2008.00838.x

Schorer Jörg., Wattie Nick, Baker Joe (2013) A New Dimension to Relative Age Effects: Constant Year Effects in German Youth Handball. *PLoS ONE* 8(4): e60336. doi:10.1371/journal.pone.0060336

Stambulova, Natalia, Alfermann, Dorothee, Statler, Traci & Coté, Jean (2009) ISSP Position Stand: Career Development And Transitions of Athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7, 395-412.

Storm Louise Kamuk, Henriksen, Kristoffer & Christensen Mette Krogh (2012) Specialization pathways among elite Danish athletes: A look at the developmental model of sport participation from a cultural perspective. *International Journal of Sport Psychology*, 43, 199-222.

Storm Louise Kamuk; Henriksen, Kristoffer; Larsen Carsten Hvid; Christensen Mette Krogh (2014) Influential Relationships as Contexts of Learning and Becoming Elite Athletes' Retrospective Interpretations, *International Journal of Sports Science & Coaching*, Vol. 9 nr. 6

Wattie, Nick, Cobley, Steve & Baker, Joe (2008) Towards a unified understanding of relative age effects. *Journal of Sports Sciences*, 26, 13, 1403-1409. doi: 10.1080/02640410802233034

Wylleman, Paul; Alfermann, Dorothee & Lavalley, David (2004) Career transitions in sport. European perspectives. *Psychology of Sport and Exercise*, 5, 7-20.

Wylleman, Paul; Debois, Nadine & Ledon, Aurélie (2014) A lifespan perspective on dual-career of elite male athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 1-12. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.07.011>

Bøger

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015) "Kvalitative metoder - en grundbog, 2. udgave" i Hans Reitzels Forlag, København.

Elliot, J. (2005) "Using Narrative in Social Research: Qualitative and Quantitative Approaches", London: Sage.

Henriksen, Kristoffer (2011) "Talentudviklingsmiljøer i verdensklasse" i Dansk Psykologisk Forlag A/S.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009) "Interview – introduktion til et håndværk, 2. udgave" i Hans Reitzels Forlag, København.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2015) "Interview – det kvalitative forskningsinterview som håndværk, 3. udgave" i Hans Reitzels Forlag, København.

Smith, Jonathan A.; Flowers, Paul; Larkin, Michael (2009) "Interpretative Phenomenological Analysis - Theory, Method and Research" i SAGE Publication, London.

Sparkes C. Andrew & Smith Brett (2014) Qualitative Research Methods in Sport, Exercise and Health - from process to product, Routledge, London.

Zahavi, Dan (2013) "Fænomenologi" i Samfundslitteratur, Roskilde Universitetsforlag, 1. udgave, 5. oplag.

Rapporter

Dansk Håndbold Forbund (2014) The Danish Way - Talentudvikling på herresiden i Dansk Håndbold Forbund. Idrættens Hus, Brøndby, 1-18.

Ibsen, Bjarne (2006) Foreningsidrætten i Danmark - udvikling og udfordringer, Idrættens

Analyseinstitut

Pilgaard, Maja & Rask, Steffen (2016) Danskernes motions- og sportsvaner 2016, Idrættens Analyseinstitut, 1. udgave, København, 978-87-93375-64-2 (elektronisk)

Hjemmesider

IHF 2017: <http://www.ihf.info/en-us/thegame/rankingtable.aspx>